THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi”
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, NOVEMBER 18, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

92. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 18. NOVEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi.”
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 465—7902 (redakcijai).
921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

PIEMINI LATVIJU!

Latvi, lai kuŗā zemes daļā tu nonāktu, piemini Latviju! Nekad un nekur savā mūžā tu vairs nedzirdēsi skaistāka vārda par šo vārdu; tāpēc nemities to daudzināt, nebeidz slavēt valsti, kas šo vārdu nes. Ja esi tēvs, paud to saviem bērniem, ja esi māte, dziedi par viņu pie savu bērnu un mazbērnu šūpuļiem, bet ja esi bērns, kas dzimis trimdā, — nerimsti taujāt par šo zemi savus vecākus. Latvija lai tavās domās un iedomās ir kā tāla, brīnišķīga sala pasaules jūŗā, uz kuŗu vienmēr jāstāv vērstam tavas dzīves laivas priekšgalam. Piemini Latviju, latvi, ik stundas, ik brīdi, labās un ļaunās dienās, bet jo sevišķi, kad tev labi klājas. Zini, — neviena māte tā neilgojas redzēt savu bērnu, kā ilgojas pēc katra no mums mūsu visu māte — Latvija.

Dzīvo kur dzīvodams, bet nesaki nekad, — te es esmu mājās, te esmu atradis jaunu dzimteni. Jo zini: dzimtene ir tikai viena, — kur esi dzimis, kur dzimuši un mūžu nodzīvojuši tavi vecāki, tavi senči, paaudžu paaudzes. Piemini Latviju! Ar šiem vārdiem sasveicinies, ar tiem atvadies, tiekoties ar tautiešiem jebkuŗā pasaules daļā. Turi Latviju dziļi ieslēgtu savā sirdī. Turi to kā lielāko dārgumu, ko nedrīkst pazaudēt. Jo zaudējis Latviju, tu zudīsi pats.

Jānis Jaunsudrabiņš

Atturība pret delegācijas projektu

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 12. novembrī Ņujorkā ziņojumi un pārrunas galvenokārt bija veltītas Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres pasākumiem un līdzekļu sagādei. Aicinājumus ziedot pa pastu izsūtīja oktobŗa beigās, un līdz 11. novembrim dažādos ziedojumos bija ienākuši 20.733 dol., no tiem divi 1000 dol. ziedojumi. Nevienu dienu nav ienācis mazāk par 100 vēstulēm ar apm. 1000 dol. Pēc sēdes dalībnieku vērtējuma vēstuļu akcija norit apmierinoši un jācer, ka paredzētie 40.000 dol. pasta akcijā ienāks. Lielo ziedotāju akcija nav tik labi veikusies, kā paredzēts; daži no iecerētajiem lielo līdzekļu devējiem vēl nav apmeklēti. No daļas saņemts iemaksas solījums, bet nauda nav vēl ienākusi. Lielo ziedotāju saraksts sastādīts pēc ALAs kartotēkas ar apm. 400 vārdiem.

ALAs finanču komisijas locekļi ziņoja par apmeklējumiem un novērojumiem latviešu centros. Visvairāk iebildumu ir pret delegāciju sūtīšanu uz Afrikas valstīm. Kā Klīvlendā, tā Čikagā un Indianapolē latvieši izteikušies pret šādu delegāciju sūtīšanu. ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš tomēr norādīja, ka kongress to ir apstiprinājis un delegācijas jautājums jākārto. Vismaz viens ALAs padomnieks atzinis, ka delegācija ir labākais no visiem ALAs pasākumiem, bet kādas organizācijas vadītājs priekšsēdim rakstījis, ka nevar piekrist delegācijas sūtīšanai. Delegācijas sastāvs nav nolemts, bet valde pētīs un apsvērs, vai situācija labvēlīga delegāciju sūtīšanai. Laikrakstos parādījusies ziņa, ka delegācijas sastāvā būs kāds bijušais valstsvīrs, kāda dāma un jaunatnes pārstāvis. Šāds sastāvs kādā sēdē minēts tikai kā piemērs un nav uzskatāms par nolemtu. Valdes loceklis Ivars Bērziņš ieteica delegācijai paredzētos 20.000 dol. izlietot propagandas vajadzībām, algojot kādu firmu reklāmas sagatavošanai. Daļu no līdzekļiem varētu izlietot jaunatnes darbam. Valdes locekļi vai nu piekrita priekšsēža domām par delegācijas sūtīšanu, vai arī neizteicās.

A. Ritums ziņoja, ka tautieši attieksmē uz ziedojumu akciju visumā ir labvēlīgi, bet daļa bez sevišķas intereses noklausās paskaidrojumus. Vairums akciju atbalsta, bet ir pret delegācijas sūtīšanu. Čikagas latvieši lielāku uzsvaru vēlas dot vietējiem sarīkojumiem, rīkojot no 27. maija līdz 1. jūnijam Rīgas latviešu biedrības 100 gadu atceres jubileju un apvienojot to ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri. Čikagā bez dažādiem sarīkojumiem notiks arī izstāde.

Klīvlendā domā, ka galvenajam sarīkojumam vajadzētu būt dziesmusvētkiem, tādēļ jāatturas no citiem lielākiem sarīkojumiem to laikā. ALAi vajadzētu uzņemties visu politisko jautājumu koordinēšanu dziesmu svētkos, bet kādam no lielajiem amerikāņu politiķiem svētkus atklāt, minot ASV viceprezidentu Hamfriju.

A. Zāģeris ierosināja sūtīt uz Austrāliju ASV latviešu basketbo'istu izlasi 11 personu sastāvā, kas sacenstos ar dažādām latviešu un austrāliešu vienībām. Šāda akcija izmaksātu 7700 dol. Tā kā ziedojumi tikai tagad sāk ienākt, ALAs valde pašreiz šai iecerei līdzekļus piešķirt nevar.

Tā kā ceļojošo izstādi paredzēts atklāt nākošā gada februārī, tās iekārtošanai atvēlēja paredzētos 12.000 dol., arī izdodamās informācijas brošūras pārtulkošanai angļu valodā un sagatavošanai iespiešanai vajadzīgo summu.

H. Gricēvičs bija sagatavojis izstādes plānu, paredzot to iekārtot ar paneļiem modernā un izskatīgā veidā, jo darbi jārāda amerikāņiem. Tā nekas nebūtu

(Nobeigums 5 lpp.)

TAUTAS BALVA ARNOLDAM SPEKKEM

Brīvās pasaules latviešu apvienības priekšsēdis prof. P. Lejiņš Latvijas valstssvētku aktā 17. novembrī Vašingtonā paziņoja, ka šāgada Tautas balva 1000 dolaru apmērā piešķirta zinātniekam un Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājam prof. Dr. Arnoldam Spekkem.

LATVIJA DZIVOS!

Elmara Damberga zīmējums

Miris Ēriks Raisters

Redakciju slēdzot, no Ņujorkas saņemta sēru vēsts, ka 15. novembrī pēkšņi miris Latviešu preses biedrības centrālās valdes priekšsēdis, laikraksta „Laiks” redaktors un dzejnieks Ēriks Raisters. Iepriekšējā dienā viņš nejutās labi un aizgāja pie ārsta, bet tas konstatēja tikai apsaldēšanos. 15. novembŗa rītā Ē. Raisters palika mājā un uzrakstīja dažus manuskriptus „Laikam”, bet viņa dzīvesbiedre Elvīra vēlāk devās uz darbu. Kad plkst. 3 pēcpusdienā no skolas pārradās Raisteru meita, viņa netika iekšā ģimenes dzīvoklī Bruklinā un lūdza kaimiņu palīdzību. Dzīvokli atverot, Ēriku Raisteru atrada mirušu.

Nelaiķi pēdējā gaitā izvada 18. novembrī plkst. 1 dienā no Valtera Kuka bēŗu nama (69. ielas un 4. avenijas stūrī) Bruklinā.

Ēriks Raisters bija dzimis 1905. gada 23. aprīlī Rankas pagastā kā lauksaimnieka dēls, 1932. gadā pabeidza Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultāti un no 1925. — 1936. gadam bija pasta ierēdnis Rīgā, bet no 1936. — 1938. gadam laikraksta „Rīts” redaktors. Trimdā Vācijā viņš kopš 1944. gada bija „Nedēļas Apskata” un vēlāk „Latvija” redaktors, 1950. gadā iceļoja ASV un sāka strādāt „Laika” redakcijā. Ē. Raisters bija Zaļās Vārnas biedrs, viņa pirmie dzejoļi iespiesti „Lirā” un „Jauno Lirā”, pēc tam iznākuši vairāki dzejoļu krājumi, kuŗos līdzās dabas lirikai un laikmetīgai dzejai sevišķi izcēlās erotiskie temati, kuŗi labās formas dēļ nezaudē vērtību blakus Virzas un Medeņa mīlestības lirikai. Ēriks Raisters rakstījis arī daudz recenziju.

☆ Pazīstamais televīzijas filmu producents Valfrīds Lēmanis turpinājis Latvijas 50 gadu filmas uzņemšanu, šai rudenī apmeklējot latviešu centrus Anglijā, Vācijā un Beļģijā. Briselē filmā uzņemta Mantnieka kartografijas institūta darbība, bet Bad-Krocingenā rakstnieces Zentas Mauriņas dzīvesvieta.

Alfreds Bērziņš

Valsts neatkarības svētkos

18. novembris ir notikums, kuŗu sagaidot, latvieši visā pasaulē ietērpjas idejiskā nozīmē savos labākajos tērpos, lai kopīgi apliecinātu uzticību Latvijai. Tā ir diena gadā, kad ikdiena ar tās šķautnainumu tiek aizmirsta, un visi latvieši, kā dzimtenē, tā svešumā izkaisītie, jūtas kā vienas tautas locekļi ar kopīgu pagātni, kopīgiem tagadnes uzdevumiem un kopīgām cerībām nākotnē.

Mūsu domas un atmiņas šajā mūsu tautas vissvarīgākajā un visnozīmīgākajā dienā ved mūs atpakaļ uz 18. novembri.. pirms 49 gadiem. Šajā vēsturiskajā dienā vīri ar stingru ticību un pienākuma apziņu pulcējās galvaspilsētā Rīgā, lai darītu pasaulei zināmu latviešu tautas nelokāmo gribu dzīvot brīvu cilvēku dzīvi savā valstī.

Lai proklamētu valsts neatkarību apstākļos, kādi valdīja mūsu zemē valsts neatkarības pasludināšanas laikā, bija nepieciešami vīri, kas ticēja Latvijai un kas bija gatavi uzņemties jaunās valsts vadību šajos šķietami bezcerīgajos apstākļos. Bet labi, ar augstu pienākuma apziņu un valstsvīru zināšanām apdāvināti vadītāji bija tikai daļa no tā, kas nodrošināja uzvaru pār daudzkārt stiprākiem pretiniekiem. Atsevišķi cilvēki ar savu personīgo piemēru lielos vēstures brīžos spēj aizraut sev līdz daudzus atsaucīgus sekotājus, bet ja plašajās tautas aprindās nav atrodams pietiekami stiprs atbalsts, lieli pasākumi nav īstenojami, lielas ieceres nav piepildāmas. Panākumu atslēga vēsturiskos notikumos, kuŗos izšķiŗas tautas liktenis, atkarīga no tā, cik lielā mērā visa tauta apzinās kopīgā mērķa nozīmi un gatava nest pat smagākos upuŗus.

Pēc viena gada latvieši visā brīvajā pasaulē svinīgi atzīmēs mūsu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu. Mūsu pārliecība ir, ka klusībā ar mums šajā dienā būs arī mūsu tautas brāļi komūnistu varas nomāktajā tēvzemē. Varbūt kāds pārdrošnieks, riskējot ar savu brīvību vai pat dzīvību, pacels kādā redzamā vietā Latvijas nacionālo karogu; kādi citi, noliekot ziedus Brāļu kapos, apliecinās tautas brīvības ilgas, demonstrējot pretestību okupācijas varai. Tā būs nemiera, sarūgtinājuma un cerību ārējā izpausme. Tas, ko vairums latviešu glabā savās sirdīs, nespēdami terrora dēļ skaļi izteikt, jāpasaka mums, brīvībā esošajiem.

No pagātnes mēs zinām, ka brīvība nenāk pati no sevis, brīvība ir iegūstama cīņā. Ja mēs pieņemtu, ka ar savu eksistenci brīvajā pasaulē un sanākšanu dažos gadījumos vienkopus, esam piepildījuši mūsu sūtību, tā būtu ļauna vilšanās. Mūsu pienākums ir darīt daudz vairāk. Mums jābūt aktīviem. Uzturot dzīvus ideālus, ar kādiem mēs ļaunajā nestundā atstājām Latviju, un nododot tos tālāk mūsu nākamajai paaudzei, mēs esam ne vien protestētāji pret Maskavas komūnistu apspiedēju varu mūsu tēvu zemē, bet arī cīnītāji par laupītās brīvības atgūšanu. Ja mēs skaidri apzinātos un izprastu, ka sekmes gūstamas tikai ar visu tautiešu aktīvu piedalīšanos mūsu nacionālajos pasākumos, — līdzīgi tam, kā tas notika atbrīvošanas cīņu laikā, — mēs būtu panākuši daudz vairāk, nekā esam paguvuši līdz šim. Nav attaisnojams tas, ka tikai neliels skaits no mūsu vidus pūlas, lai mūsu nacionālie pasākumi trimdā neapsīktu; nav taisnīgi, ka tikpat liels skaits vai vēl lielāks centīgos darba darītājus peļ un kritizē, bet vēl citi uzskata par noderīgāko noslēgties savu personīgo interešu lokā.

No dažu labi domājošu tautiešu puses dibināti izteiktas prasības pēc lielākas aktīvitātes mūsu tautas tiesību aizstāvēšanā, izdodot piemērotu litertūru, nodibinot ciešākus sakarus ar brīvo demokratiju valdībām, presi un sabiedriskās domas iespaidotājām organizācijām.. Tas ir vajadzīgs, pat nepieciešams darbs, jo saprātīga politiska stratēģija ir atrast veidus, kā ieinteresēt apspiesto tautu interešu aizstāvēšanā varas un personas, kuŗām ir iespējas to darīt. Vajadzīgi arī skaidri saskatāmi uzdevumi. Bet kā tos veikt? Šo uzdevumu sekmīgai paveikšanai nepieciešami lietpratīgi cilvēki, ideālisti un dedzīgi patrioti. Vajadzīgi arī līdzekļi. Ar nožēlu tomēr jākonstatē, ka mums arī šo jautājumu risināšanai ir vairāk spriedēju nekā darītāju.

Visa mūsu politiskā aktīvitāte trimdā ir vērsta uz vienu mērķi — Latvijas atbrīvošanu no Maskavas jūga un tautas nacionālās eksistences saglabāšanu. Tas nozīmē, ka mūsu mērķi ir visciešākā mērā saistīti ar tautas vairākumu dzimtenē. Latviju atbrīvot nav iespējams svešumā. To var atbrīvot tikai Latvijā, atbrīvojot mūsu tautu no svešas varas uzkundzēšanās. Mūsu uzdevums ir sekmēt okupācijas varas izvākšanos.

Lai mūsu tautas kopīgie centieni gūtu panākumus, nepieciešams uzturēt pēc iespējas ciešas saites ar tautas vairākumu tēvzemē. Šīs saites palīdzēs izprast viņu intereses un vajadzības, vienlaicīgi dodot mums plašākas vadlīnijas politiskajai aktīvitātei. Varbūt tas novestu pat pie kopīgas plānošanas, kas būtu lielākais sasniegums kopīgo mērķu realizēšanā. Tie nav viegli atrisināmi uzdevumi, bet iespējas, kādas pastāv, katrā ziņā saprātīgi un uzmanīgi izmantojamas.

Domājot par mūsu tautas skarbo likteni, rodas sajūta, ka vēl tālu nav paveikts tas, ko mēs paši vēlamies un ko no mums sagaida. Noteikti mēs esam spējīgi sasniegt daudz vairāk, ja, rūpēdamies par savu personīgo labklājību, atlicinātu vairāk laika un sirdsdedzes mūsu kopīgajiem nacionālajiem pienākumiem. Ar to mēs būtu atrisinājuši daļu no uzdevumiem, kuŗus paņēmām līdz, dodoties svešumā.

18. novembris katru gadu ir pārdomu diena. Tas atgādina mums neapkust, mācot, ka lielas lietas veicamas vienprātībā un ka tikai ar neatlaidību pārvaramas grūtības.

Kreditsabiedrības biedri!

PIEDALIETIES LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PADOMES VĒLĒŠANĀS LAIKĀ NO 18.–28. NOVEMBRIM.

Vēlēšanu materiālus varat saņemt Toronto latviešu kreditsabiedrības birojā (491 College St., Toronto 4, Ont.) katru dienu no plkst. 12—8 vakarā, sestdienās no plkst. 9—1 dienā.

LNAK nodeva par 1967. gadu jums samaksāta.

PADOMJU IMPERIĀLISMA GŪSTĀ

VIĻA HAZNERA AUSTRĀLIJĀ LASĪTAIS PĀRSKATS PAR PAŠREIZĒJIEM APSTĀKĻIEM OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

(Nobeigums)

Akadēmisko izglītību okupētajā Latvijā var iegūt 10 augstākās mācību iestādēs un zinātniskos darbus veikt Latvijas PSR zinātņu akadēmijā. Zinātnisko darbinieku skaits Latvijā ir pāri par 6500, no tiem vairāk nekā 1500 ir zinātņu doktoru un zinātņu kandidātu. Zinātniskās pētniecības iestādēs strādā vairāk nekā 3000 zinātnieku.

Pagājušā gada beigās augstākajās mācību iestādēs studēja ap 36.000. No šī kopīgā studentu skaita ap 60% bija latviešu, no tiem savukārt 56% sieviešu. Puse studentu studē dienas nodaļās, otra puse vakara nodaļās un neklātienē. No dienas nodaļu studentiem ap 60% dzīvo kopmītnēs. Tikai 60% studentu saņem stipendijas. Šogad augstākās mācības iestādes beidza 3300, no tiem ap 1700 latviešu.

Visas Latvijas augstākās mācību iestādes var beigt arī latviešu valodā. Arī zinātniskos gradus var iegūt latviešu valodā. Bet augstskolas beigušos darbos izvieto pa visu Pad. savienību, un tas nozīmē, ka krievu valoda ir nepieciešama.

Vidusskolās un zemākajās mācību iestādēs mācības ir par brīvu. Visumā izglītības iestādes Latvijā ir pietiekamā skaitā, lai tajās latviešu jaunatne varētu apmierināt savas izglītības alkas: tas arī ir vienīgais ceļš, kā tikt uz priekšu, uz augšu bez partijas atbalsta. Ja puse vidusskolu beigušo strādā pilnu darba laiku un 40% studē par saviem līdzekļiem, tad tas ir labākais liecinājums par latviešu jaunatnes centību.

Zinātniskajā ziņā Latvijas galvaspilsētai Rīgai austrumu blokā piekrīt ievērojama loma. Arī visi ārzemju zinātnieki savās vizītēs Pad. savienībā cenšas apmeklēt Rīgu. Te notiek arī daudzas starptautiskas zinātniskas konferences, kas, saprotams, dara lielu godu neatkarīgās Latvijas zinātnieku kadriem, kuŗi palīdzējuši izveidot pašreizējo komūnistisko izglītības kārtību Latvijā.

Visas publikācijas drīkst kalpot vienīgi režīma vajadzībām. Visu apgādu vadību, tāpat kā visu republikas dzīvi, noteic komūnistu partija. Pie ministru padomes pastāv īpaša preses cenzūras komisija. Visos publicētajos izdevumos saglabāta latviešu valoda, ir nākuši klāt daudzi jaunvārdi, bet no tiem samērā maz rusicismu (? — red.).

Pēdējos gados latviešu literātūrā arvien vairāk latviešu rakstnieki un dzejnieki cenšas iegūt lielāku neatkarību no Maskavas, cenšoties arī izvairīties no pārāk ierobežotajām sociālistiskā reālisma prasībām. Tā, piemēram, jau pavisam brīvi parādās liriskā dzeja. Nelegāli Latvijā pieejami ļoti daudzi mūsu trimdas izdevumi.

Tēlotājmākslā, mūzikā un teātŗos tāpat valda spēcīgas sociālistiska reālisma prasības, tomēr arī še jaušamas brīvākas vēsmas. Tēlotājmāksla izaugusi un attīstījusies vecās Rīgas skolas garā. Pēdējos gados atļauj eksperimentēt arī modernistiem. Mūzikā un teātŗos arvien vēl spēlē vecos klasiķus, saprotams, savu upuri nesot arī propagandas gabaliem. Pēdējiem ir maz apmeklētāju, turpretim klasiķu izrādes vienmēr izpārdotas.

Attīstīta ir daiļamatniecība, koŗu dziedāšana un tautas deju dejošana. Daiļamatniecībā ir jau izaudzis šīs mākslas nozares īsts kults un arī tūristu apmierināšanai vesela ienesīga profesija. Šāgada 1. un 2. jūlijā jaunatnes svētkos Rīgā piedalījās 4200 dejotāju, 3000 vingrotāju un 11.000 dziedātāju. Ja vēl 1965. gadā šo svētku programma bija pārsvarā latviska, tad šāgada jaunatnes svētkos jau pārsvarā krieviska.

Sporta sasniegumi Latvijā ir ievērojami. Līdz 1965. gadam Latvijas sportisti bija ieguvuši 22 olimpiskās medaļas, 13 pasaules meistara titulu, 20 Eiropas meistara titulu un 223 padomju zelta medaļas. Latviešu basketbolistes jau 8 gadus ir labākās Eiropā, un viņas uzskata arī par labākajām pasaulē. Rīga pašreiz ir viena no izcilākajām sporta notikumu pilsētām visā austrumu blokā. Gandrīz visās okupētās Latvijas sporta vienībās spēlē tikai latvieši (? — redaktors), un, uzstājoties starptautiskās sacensībās, okupētās zemes sportisti nekautrējas uzsvērt savu piederību pie latviešu tautas.

Reliģijas augstās morālās vērtības partija apkaŗo ar vislielāko naidu. Laukos baznīcu zvani ir apklusuši pavisam. Baznīcas konfiscē un tajās ierīko koncertu zāles, noliktavas, kinoteātrus un izpriecu vietas. Trūkst mācītāju. Vecajiem izmirstot, jauni vietā nenāk. Lielāku pretestību režīmam gan izrāda katoļu un baptistu baznīcas, savu draudzes locekļu lielākas disciplīnas dēļ.

Iestāžu valoda ir krievu. Ielās uzraksti divās valodās. Administrācijas un partijas aparāts pilns ar krievu ierēdņiem.

Baltijas kaŗa apgabala nozīme Pad. sav. aizsardzības plānos ir liela. Visas militārās vienības Baltijas telpā komandē izcili pad. bruņoto spēku lietpratēji. Vairums Baltijas kaŗa apgabalu štābu atrodas Latvijā. To virspavēlnieks ir ģenerālpulkvedis G. Hetagūrovs. Baltijas telpā novietoti vairāk nekā 200.000 armijas, flotes, aviācijas, raķešu vienību un drošības dienesta vīru.

Par terroru gādā čeka un milicija. Iedzīvotāju pārvietošana darbos uz Pad. savienības iekšieni un jauniešu „brīvprātīga" aizbraukšana pieder pie metodēm, ar kuŗām stingrā padevībā turēt apspiesto tautu. Pēdējos 10 gados vien no Latvijas uz palikšanu tālajos Pad. savienības apgabalos nosūtīti ap 10.000 jauniešu, no tiem laba daļa ar akadēmisko izglītību.

Maskavas nemitīgā gribas uzspiešana radījusi pretspiedienu tautā. Zinātnes un kultūras laukā valda stipra latviskā un nacionālā lepnuma apziņa. Nacionālas demonstrācijas katru gadu Mirušo piemiņas dienā izpaužas Brāļu un Meža kapos Rīgā un citās vietās. Tāpat demonstrācijas notiek dziesmu svētku un citu kultūras parāžu laikā. Arī Līgo svētku svinēšanas atgriešanās nenāca bez zināma spiediena no tautas puses. Jaunatnei pieder arī vēl pavisam nesenās izdarības pie Ļeņina pieminekļa un Latvijas karogu parādīšanās Rīgas radio tornī un Brāļu kapos. Pretkrievu noskaņojums ir liels. Visur, kur vien iespējams, krieviem liek manīt, ka viņi Latvijā ir nepatīkami. Daudzi krievi šī iemesla dēļ mācās latviešu valodu, savus bērnus pat nosaucot latviešu priekšvārdos. Jaunatnē vēl arvien ir dzīvs latviskais lepnuma garš. Studējošā jaunatne nēsā latviskus gredzenus un dažādas citas latviskas rotaslietas. Laukos bērni uzsvērti parāda savu uzvedības pārākumu, sveicinot katru pretimnācēju. Jauktajās skolās latviešu bērni organizējas savās grupās.

Mūsu Rīga ar savu operu, teātŗiem, mūzejiem un citiem kultūras iestādījumiem vēl arvien ir latviskās kultūras centrs, ar savu rietumniecisko garu un kultūru. Mūsu lauki ir palikuši latviskuma cietoksnis, ar izteiktu latviešu iedzīvotāju vairākumu. Visumā tur arvien vēl dzīvo un turas spītīga, lepna un stipra latviešu tauta.

Pēdējo gadu notikumi brīvajā pasaulē un trimdinieku rosība mūsu tautai dzimtenē ar katru gadu kļūst plašāk zināma. Latvijā lasa arī nelegāli ievestos mūsu laikrakstus, mūsu grāmatas. Latvijā klausās Rietumu radioraidījumus, arī televīzijas pārraidījumi jau tuvākajā laikā (ar satelītu palīdzību) būs pieejami. Tā tautieši, kaut ļoti ierobežotā mērā, iegūst arvien vairāk salīdzinājuma iespējas starp komūnistiskās un demokratiskās jeb t.s. kapitālistiskās dzīves jautājumiem.

Dažkārt tautiešus dzimtenē ļoti saviļņojusi mūsu trimdas latviskās dzīvotspējas griba, arī mūsu nacionālie sasniegumi, vai nu tie būtu mūsu dziesmu svētki, kultūras dienas, jaunatnes sanāksmes, kongresi, mūsu politiskā aktivitāte vai cita veida darbība. Ar visu to, it kā nemanot, esam radījuši tuvības saites ar savas tautas vairumu dzimtenē. Šīs saites gan vēl ir daudz par vājām, lai varētu runāt par mūsu tautas ciešāku sasaistīšanu.

Runājot par mūsu attieksmēm ar tautu dzimtenē, mums visiem jābūt pilnīgā skaidrībā, ka pāri pašreizējo pasaules uzskatu un ideju izpaudumiem pirmajā vietā liekama mūsu tautas un tās kultūras saglabāšana. Kā visaugstākais mērķis mums visiem jāsaredz mūsu valstiskās neatkarības atjaunošana.

Mums jāsakopo visa griba un visi spēki, lai mēs kā tauta — svešumā un dzimtenē — neizputētu skarbajos pasaules vējos un lai reiz atkal Latvija varētu atgriezties pasaules brīvo tautu saimē.

Nekad neaizmirsīsim, ka vienīgais un lielākais spēks ir mūsos pašos un mūsu tautas nacionālisma apcirkņos. Mēs nedrīkstam neko sagaidīt no svešu palīdzētāju gribēšanas vai varēšanas, bet viss darba smagums ar visiem upuŗiem jānes mūsu pašu tautai.

LATVIJA

92. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 18. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Arnolds Apse

Vēstule no Klosterķalna

PĀRDOMAS 18. NOVEMBRĪ

Klosterķalns nav Dieva izredzēta vieta, kuŗā mīt pravieši un visuzinātāji. Bet Klosterķalns gan ir vieta, kuŗā dzīve ir — trimda trimdā. Par trimdu trimdā es saucu latviešu sabiedrības trūkumu. Nespēju ne saprast, ne attaisnot tos, kuŗi dzīvo latviešu centros, bet smīn par latviešu sabiedrību, kaut nebūt nepieder pie tiem, kuŗus apzīmējam par aizgājējiem no mūsu tautas. Šiem smīnētājiem pavisam draudzīgi un sirsnīgi, bez jebkādas ironijas gribētos ieteikt dažus gadus nodzīvot vientuļā vietā, bez latviešu sabiedrības. Tad viņi vairs nesmīnētu. Astoņus gadus man bija iespējams pie latviešiem aizbraukt tikai reizi gadā. Tās tad man bija svētku dienas, un ja tās nebūtu bijušas, es būtu aizgājis bojā. Pēdējos divos gados latviešu sabiedrībā esmu bijis bieži. Un kādas ir sekas? Nupat pagājuši tikai divi mēneši, kopš esmu atkal „divkāršs trimdinieks", bet jūtos jau nemierīgs un ar skaudrām ilgām gaidu savas svētku dienas: novembrī atkal tikšu pie latviešiem!

Bet atšķirtība no pastāvīgas latviešu sabiedrības man devusi arī kaut ko labu. Ir tā, it kā es dažādas mūsu trimdas norises un parādības redzētu no attāluma, „Klosterķalna perspektīvā"; redzētu skaidrāk nekā tie, kas šajās norisēs ir aktīvi līdzdalībnieki. Es būtu ar paštaisnības stulbumu sists, ja gribētu apgalvot, ka visu redzu pareizi. Ja tā būtu, tad Klosterķalns tiešām būtu Dieva izredzēta vieta... Šajā pārdomu vēstulē arī nav iespējams stāstīt par visu, ko mūsu trimdas dzīvē redzu labu, ko sliktu. Gribu runāt tikai par vienu jautājumu: kas mums vajadzīgs? Kas ir vajadzīgs, lai mēs svešumā ne vien pastāvētu, bet, šķīstīšanas ugunī pārkusēti, augtu lielāki un labāki, savas nākotnes cienīgi? Tas ir latviešu gars.

Kas ir latviešu gars? Tas ir mantojums, kuŗu mūsu tauta pārņēmusi no paaudzes uz paaudzi jau kopš tiem laikiem, par kuŗiem vēstures grāmatās liecību nav. Latviešu gara pamatīpašības ir individuālisms, spīts pret kakla kungiem un griba izturēt grūtības. Ir arī vēl kāda cita izcila īpašība: darba mīlestība. Svešu varu jūgā individuālisms ir saglabājis latvieti par latvieti, spīts — mūs visus kopā kā latviešu tautu. Griba izturēt grūtības, lai reiz nokratītu jūgu, ir radījusi mūsu sīkstumu, ziemciešu sīkstumu. 1918. gada 18. novembris bija mūsu spīts un gribas pierādījums un gandarījums mūsu sīkstumam. Darba mīlestību pierādīja un apliecināja divi gadu desmiti — traģiski īsais Latvijas brīvības laiks.

Ar pamatotu lepnumu lai šodien atceramies 18. novembra Latviju! Noliektām galvām lai pieminam tos, kas dus Brāļu kapos. Noliektām galvām lai pieminam tos, kas aprakti masu kapenēs — austrumu taigās un tundrās. Lai domājam arī par tiem, kas Latvijas dēļ nu jau trešo gadu desmitu mitinās šajās taigās un tundrās, sīksti un spītīgi gaidīdami brīvības stundu.

18. novembra Latvija ir uz nezināmu laiku dzīva aprakta kapā, bet latviešu tauta nav aprokama, latviešu gars nav sagūstāms. Joprojām tas ir brīvs, sīksts un izturīgs kā ziemcietis gan okupētajā Latvijā, gan verdzības izsūtījumā austrumos, gan trimdā rietumos. Šoreiz gribu runāt tikai par latviešu garu trimdā rietumos un pateikt, kur to joprojām redzu. Latviešu gars jau vispirms ir ikvienā no mums, jā — arī tajos, kas to noliedz, gribēdami kļūt par „amerikāņiem, austrāliešiem, frančiem vai vāciešiem". Latviešu gars ir mūsu baznīcas draudzēs, skolās, organizācijās, laikrakstos un grāmatās. Ar to negribu teikt, ka ar mums viss ir vislabākajā kārtībā. Vai mācītāji savās svētrunās nav pārāk tālu no šīs pasaules lietām? Vai viņiem šajā barbarisma atdzimšanas laikmetā nevajadzētu dedzīgāk saukt pēc cilvēcības un brīvības virs zemes? Bez cilvēcības un brīvības Kristus mācības iedzīvināšana virs zemes nav iespējama. Kristus gan ir teicis: „Mana valstība nav no šīs pasaules, bet savu mācību viņš taču sludināja cilvēkiem, nevis eņģeļiem. Negribu arī teikt, ka ikviens mūsu skolotājs, ikviens organizācijas darbinieks, avīžnieks vai grāmatnieks ir gājis pareizu ceļu, glabājis un audzinājis latviešu garu. Bet — vismaz nesitīsim viņus krustā! Nesitīsim krustā!... Arī viņi taču ir tikai cilvēki ar kļūdām un vājībām. Cilvēki, kuŗi bieži vien bezmiega naktīs nes pārcilvēcīgu nastu. Kur ir tie Dieva izredzētie visuzinātāji, pravieši un vadītāji, kas nemaldīgi iet vienīgo pareizo ceļu?

Latviešu gars ir arī mūsu jaunatnē. Nav tā, ka jaunatne gribētu no mūsu tautas atsvešināties un aiziet! Protams, aizgājēji ir bijuši un būs, bet aizgājēji taču ir arī starp tiem, kas trimdā devās kā nobrieduši vīri un sievas, svinīgi zvērēdami uzticību tautai un tēvzemei... Jaunatnes pazīme ir dumpīgums un jaunu ceļu meklēšana, bieži vien arī neapvaldītas pārgalvības. Jaunatne ir rūgstošs vīns. Par to mēs bieži un nepelnīti savu jaunatni „sienam baznīcas priekšā pie kauna staba un peŗam", kā to kakla kungi reiz burtiski darīja ar mūsu tēvu tēviem. Arī pašreizējie vīri un sirmgalvji reiz ir bijuši kā rūgstošs vīns. Pasmaidīsim par pārgalvībām, priecāsimies par jaunām idejām un jaunu ceļu meklēšanu. Dumpinieki un fantasti rada jaunus laikmetus.

Kā ir ar sirmajām galvām? Bieži dzirdēti ar nopūtu teikti vārdi: „Ak, ko nu es vairs! Jaunie pēc mana padoma nedzīvo, un mana aiziešanas stunda taču arī nāk arvien tuvāk. Ko tad nu vairs..." Mārtiņš Luters reiz teicis: „Kaut arī pasaule rīt ietu bojā, es šodien tomēr vēl iedēstīšu vienu kociņu!" Kaut arī rīt pienāktu aiziešanas stunda, ikviena no sirmajām galvām šodien var vēl „iedēstīt vienu kociņu". Var kādam jaunietim pateikt labu vārdu, var viņu uzmudināt šaubu vai neziņas brīdī, var pastāstīt kaut ko no sava mūža bagātīgās pieredzes. Ar to būs jau daudz darīts. Un kaut arī liktos, ka jaunietim ir „pašam sava galva", ka viņš nemaz uzmanīgi neklausās, kāda sīka dzirkstelīte viņa sirdī tomēr būs iekritusi. Tā būs latviešu gara dzirkstelīte, un tā neizdzisīs. Reiz, — agri vai vēlu — šis jaunietis klusībā nodomās: „Tajā sirmajā galvā tomēr bija daudz labu dzīves gudrību."

Dzimtenē un trimdā latviešu gars ir gan dziļi sarūgtināts, taču kļuvis vēl sīkstāks nekā bija pirms divdesmit gadiem, jo tie bijuši skaudra rūdījuma gadi. Bet latviešu garam ir arī jāaug. Tas nozīmē, ka mums jāmācās no pieredzes un jau tagad sirdīs un smadzenēs jāizstrādā tas teksts, kuŗu reiz rakstīsim savas nākotnes vēl baltajā lapā. Nav tāda gudrā, kas šo tekstu zinātu jau šodien vai spētu izstrādāt viens pats. Bet nav jābūt ne pasaules gudrajam, ne sapņotājam, ne fantastam, lai ticētu, nē — lai zinātu, ka mums pieder nākotne. Mūsu apspiedējiem nav nākotnes, tiem ir tikai pagātne un tagadne. Jo tas ir tēraudaini ciets un taisnīgs vēstures likums, ka

(Nobeigums 6. lpp.)

JĀNIS KLĪDZĒJS

Viņu sejās nebija dziesmu svētku

S T Ā S T S

(15. turpinājums)

Tas, ko viņi, rudzos gulēdami, bija dzirdējuši, viņus ne pārāk uztrauca, ne nobaidīja. Tagad te tās bija ļoti parastas lietas. Drīzāk viņi abi bija nikna lepnuma pilni, ka bijuši tie, kas to pirmie uzzinājuši. Viņi bija pildījuši zvērestu un darījuši, kas jādara tiem Latvijas zēniem, kas bija solījušies cīnīties pret visiem velniem. Viņi bija Latvijas Krusta Puikas.

„Šoreiz tiem sarkanajiem un zilajiem ļaužu ķeršana un aizvešana neies tik viegli. Mūsu Meža Pulkvedis to dabūs zināt jau šodien. Vēl nedēļa laika! Sagatavosies. Būs ne tāda vien šaušanās kā citām reizēm!" teica Ēriks, un viņa čukstoņa bija gandrīz jautra.

Tad viņš pārdomāja un nokāra galvu: jā, tēvs, māte, mazās māsas . . . Ja aizved, ja notveŗ? Būs vienam jāpaliek un jāklīst pa mežiem, gaudojot kā vilkam no sāpēm un naida.

Ērika seja vilkās asuma vaibstos, un jau tanī pašā brīdī viņš izskatījās daudz vecāks. Tā vairs nebija zēna seja. Tur gulēja vīra naids, bargums un nelaime. Asaras saspraga viņa acīs, un viņš nostenējās, kā pārāk smagu nastu plecos paceldams, un nošņākdamies runāja sevī:

„Vai, kā jūs visi, sarkanie un zilie, maksāsit rēķinus! Nenoslēpsities ne Urālos, ne Sibirijā, ne Mandžūrijā — visur atradīsim!"

„Ko tu teici?" pacēla galvu Izidors.

Ēriks satrūkās. Viņš bija aizdomājies projām no pienākuma, kas veicams tūlīt.

„Es? Neko . . . Tāpat vien . . ." viņš atrūca. „Neapēd visu maizi, atstāj man arī."

Viņš ātri apēda maizes drusku, ko pasniedza draugs, un satvēra Izidora plecu:

„Tagad skriesim. Es pie Meža Pulkveža, bet tu uz Strodiem, Jancāniem, Kuprišķiem un Mežkaktiem. Saki, ka tā lieta var iet vaļā pēc nedēļas. Visiem latviešiem jābēg mežos! Uz tālākiem ciemiem lai nes ziņu citi mūsu Krusti. Saprati? Nebūs bailes?"

Izidora acīs pēkšņi iegailējās aizvainojums un dusmas. Viņš pagrūda nost Ērika roku no sava pleca.

„Bailes. . . . Vai es kāds lēlis? — Varbūt tev pašam bailes?"

„Nesabozies. Es jau tikai tā pa jokam. Piedod."

„Būs labi! Varam iet," teica Izidors, un pār viņa pieri atkal mirdzēja draudzības un uzticības gaisma.

Viņi nostājās viens pret otru, un katrs pret savām krūtīm pacēla krustā pārliktus rādītāju pirkstus. Tas bija Latvijas Krusta Puiku sveiciens.

Tad viņi pagriezās katrs uz savu pusi un iegāja dziļāk mežā.

Kūkoja dzeguze.

Būtu labāk klusējusi, — domāja Izidors.

Mežkaktu un Kuprišku ciemi bija tālu. Viņš sāka skriet. Asiņu pulss viņa galvā dunēja vienus un tos pašus vārdus:

„Visiem — latviešiem — jābēg — mežos! — Visiem — latviešiem — jābēg — mežos! —"

Viņš skrējās ar laiku, jo arī laiks te bija tapis par ienaidnieku. Vai Meža Pulkvedis nebija teicis, ka Krusta Puikām jābūt ātrākiem par sekundēm? Te sekundes nokauj desmitus un sekundes glābj simtus.

Izidors bija pirmā meža malā un apstājās. Līdz nākošajai priedainei bija savi divi simt soļu jāskrien pa akmeņainu, paeglēm noaugušu piekalni.

Kaut kur rūca. Vai šauj? Izidors centās elpot lēnāk un klausījās un vilka gaisu plaušās, kā ostīdams.

Nē, tas bija negaisa mākonis, kas, rīta saules apspīdēts, cēlās un auga kā tumši zils bargs kalns no apvāršņa pret debesu augstumu. Zibeņu svītras cirtās no debesīm pret zemi.

Puika stāvēja un vēroja brīdi šo debesu uguns spēli, un viņa skrējienā sakarsušā piere karsa vēl vairāk alkatīgās iecerēs: kaut varējis tapt par tādu uguni, kāda bija zibenim, un par tādu balsi, kādā pār pasauli kliedza pērkons šorīt! Nē, ne tik viegli. . . . Lai par kaut ko tādu taptu, vispirms bija jānomirst, tur tā lieta. Ne gultā, bet ugunī un dzelzī jānomirst. Par šīm lietām Izidors vēl nesen bija lasījis grāmatās, kuŗas tagad bija aizliegtas. Īsajā atelpas brīdī viņa fantazija plauka kā raķetes gaisma, kas izšauta nakts debesīs, un puikas domas bija visās sāpēs, visos spēkos, visās cīņās, kuŗas tagad te Dievs ar velnu izcīnīja ik dienu, ik nakti. Viņam bija bezgala žēl šinī brīdī, ka vēl nav pieaudzis vīrs.

Atkal no debesīm caur visu mākoņa kalnu cirta garš, spožs zibens līdz zemei, un pērkons norūca tā, ka Izidora papēži juta zemi sadrebam. Nu pēkšņi Izidoram likās skaidra lieta par šo uguni un rūkoņu: vai pagājušā naktī brāļu Silānu — Staņislava un Augusta — dvēseles nebija pārvērtušās par visu to, kas tagad no debesīm cirta uguni un kliedza pār visu pasauli, kā vēl nav kliegts un saukts!

Bija, bija!

Un nu — būs pagrieziens! Velniem sāks pakauši kūpēt un nagi svilt!

Vēl pērkona spēriens. Jau tuvāk, aiz meža.

Izidors satrūkās: vai nebija tā, it kā Augusts būtu saucis: Skrien ātrāk! — un Staņislavs piešķiedis ar dzīvu uguni visu to pusi, kur Mežkaktu un Kuprišku ciemi?

Izidors sāka skriet atkal, un viņa soļi bija ātrāki par sekundēm. Savā četrpadsmit gadu dzīvē šodien pirmo reizi visā īstenībā viņš juta to, ko grāmatās bija lasījis par garu. Kādas uguns piešķiests vējš viņu bija satvēris un nesa, un viņš bija tik laimīgs un nejuta ne smaguma, ne noguruma, ne baiļu, viņa domas un lēmumi bija skaidri katrai rīcībai. Viņa jaunie muskuļi un dvēsele kliedza vienā balsī: es zinu, kā man jādzīvo!

(Nobeigums nāk. numurā).

Jānis Kadilis

DRAUDZĪBAS GADI

ATMIŅAS PAR NIKLĀVU STRUNKI

I

Pagājis gads, kopš Niklāva Strunkes vairs nav šinī pasaulē. Vairs nav — un tomēr viņš manī noraugās ar sirma bēgļu vectēva un izbiedēta bērna acīm, viņš tērzē ar Daugavas laivinieku un baltām kaijām, viņš skumst ar arlekīnu vientulīgā ostērijā un traucas ar pasaku princi staltā kumeļā pretim neredzamam mērķim. Jātnieks un viņa kumeļš ir sprieguma pārpilni, loks ir uzvilkts, bultai jālido augstu...

Tās nav gleznas, nē, tās ir tikai vēstules, kuŗas katrreiz ievada krāsains zīmējums. Un vēstules teksts, ar otiņu rakstīts, ar krāsainiem iniciāļiem un īpatu, personīgu burtu stilu, vēstuli padara līdzīgu senajiem iluminētajiem pergamentiem.

Lēni šķiras piemiņas albuma lapas, un atmiņā atplaukst aina pēc ainas. Stokholma, 1958. gada septembris. Lidlaukā mūs sagaida Niklāvs ar dzīvesbiedri Olgu un izdevējs Juris Šleiers. Neticami, ka pagājuši 14 gadi, liekas atgriežamies tikai no patāliem ciemiem. Protams, esam drusku nosirmojuši, īpaši Niklāvs, bet viņa kustības un izdarības ir tikpat straujas un viņa „čau" tikpat izteiksmīgs.

Niklāva mājvieta atrodas augstā pakalnā, līdz kuŗam pilsēta tikai nesen izpletusies un kuŗu vēl apšalc dažs simtgadīgs koks. Dzīvoklis otrā stāvā nav visai plašs, bet tam ir paliela stūŗa istaba, kas labi noder studijai. Pārkāpjot pār slieksni, apņem siltums un latvisks mājīgums, kas, protams, ir mājasmātes nopelns, tāpat kā savā laikā Rīgā vai Kauguŗciemā. Un studija, arī tā, tāpat kā senāk, pilna gleznām, dažas atvestas līdz, bet lielākā tiesa jaunas, starp tām vairākas ar traģiskajiem bēgļu laika motīviem. Ar darba apstākļiem Niklāvs ir ļoti apmierināts. Viņš pastāsta, ka sevišķi iemīļojis senlaicīgo Visbijas pilsētu un Gotlandes salu. Darbs labi veicoties arī kalnos, kur katru vasaru pavadot dažas nedēļas un kur jūnijā varot strādāt pat līdz 11 vakarā. Tā vienā vasarā pārvedis ap 80 darbu, to vidū 6 lielas gleznas eļļā, pārējie maza formāta gleznojumi, ogle, sēpija un guašs. Gleznām radušies noņēmēji ne vien latviešu, bet arī zviedru sabiedrībā, un viena nonākusi pat kroņprinča kollekcijā. Piedalījies arī vairākās izstādēs, to skaitā sakrālas mākslas izstādē Vatikānā ar gleznu „Dievs, Tava zeme deg", kurp tā nosūtīta ar lidmašīnu, paklausot īpašam aicinājumam (pats gan vēl nekad neesot lidojis). Nav vairs studijā plašās bibliotēkas ar vērtīgiem mākslas un pasaules klasiķu izdevumiem, kāda bija Rīgā, taču saradies jau prāvs jaunu grāmatu krājums, šoreiz galvenokārt trimdas izdevumi, daudzi no tiem ar Niklāva ilustrācijām un vāka zīmējumiem. Nav vairs arī lieliskās un vienreizējās latvisko māla pīlīšu kollekcijas, skaitā ap 200 no visiem Latvijas novadiem. Taču arī šo tautas mākslas nozari Niklāvs nav pametis gluži novārtā: savākts kāds ducis glītu zviedru māla pīlīšu, kuŗām, acīm redzot, piemīt kāda radniecība ar mūsējām.

Izcilu vietu Nikāva studijā ieņem prāva apjoma glezna „Pašportrets ar Don Kichotu". Tas ir viens no jaunākajiem darbiem un līdzās agrāk darinātajai gleznai „Asīzes Sv. Francis ar putniem" apliecina Niklāva filozofisko ievirzi un viņa dziļo interesi par gara dzīves problēmām vispār.

Pavadot Stokholmā tikai dažas dienas, satiekoties ar draugiem, kavējoties karaliskajā bibliotēkā, neatliek daudz laika pilsētas apskatei. Divas vietas tomēr Niklāvs sirsnīgi ieteic, tas ir Pilsētas nams (Stadshuset), par kuŗu dzirdēts jau Latvijā un kas skaitās viena no visievērojamākajām jaunlaiku celtnēm Eiropā, un — Milles dārzs (Millesgarden) par kuŗu nekas nav agrāk dzirdēts. Pilsētas namu aprakstīt bez īpašām zināšanām nav iespējams. Nav šaubu, ka tajā apvienots labākais, ko zviedru architektūras un mākslas ģenijs spējis dot, tā ārējais un iekšējais veidojums sakņojas tautas tradicijās, kas sniedzas pagātnē, varbūt, līdz pat vikingu laikiem. Tādā kārtā šī, varbūt, ir arī viszviedriskākā celtne Zviedrijā.

Ja ir kāda vieta, ko vēlreiz gribētos apmeklēt, tad tas ir Milles dārzs Stokholmas pievārtē, nelielajā Lidinges pilsētiņā, augstā pakalnā virs ezera līča. Te savu rezidenci un ateljē savā laikā bija iekārtojis Kārlis Milles (Carl Milles, 1875.—1955.), viens no lielākajiem šī gadsimta tēlniekiem, kuŗa darbi rotā ne vien Skandinavijas, bet arī vairākas Amerikas pilsētas. Ēkas priekšā, lēzenajā pakalnā, viņš izveidojis parku ar terasēm, ar īstām antīkām kolonnām, ar paša veidotiem fontāniem un skulptūrām. Un kādām skulptūrām! Te Dieva rokas pacelts, cilvēks tiecas pretim bezgalībai; te milzīgā dinamiskā kustībā joņo Pegazs ar poētu, kas tikai pirkstgaliem skaŗ savu kumeļu; te līdz ar debesu spīdekli cauri telpai traucas Saules meita, matiem plīvojot (šī darba nosaukums: Saules mirdzums!) Šīs un dažas citas skulptūras paceltas uz augstiem pjedestāliem, kamēr apakšā čalo strūklakas ar citām spēcīgi veidotām figūrām. Cilvēka gara nerimtība un mūžības mīklas iekaltas akmenī un izlietas bronzā. Un turpat arī paša tēlnieka un viņa dzīvesbiedres atdusas vieta. Pēc trauksmes klusums, miers un zilu ūdeņu vizēšana lejā.

Ar Juŗa Šleiera gādību nonākam vēl arī karaļu vasaras rezidencē, kur darbojas ļoti īpats teātris, kas izrāda tikai klasiķus, pilnīgi atdarina vēsturisko (17. vai 18. gadsimta) iekārtu, kostīmus un spēles veidu. Arī sargi, vietu ierādītājas un citi ārpusē redzamie teātra darbinieki tērpti tādos pašos kostīmos. Spēlēja, ja atmiņa nevil, kādu Moljēra lugu. Zviedru valodu mēs gan nepratām, un arī Niklāvs nelikās tajā visai stiprs, bet acu prieks bija liels, un cita laikmeta gaisotne iespaidīga.

(Turpinājums sekos)

GUNDEGAS CENNES

gleznu izstāde

ČIKAGĀ, GALLERY 235

235 East Ontario St.

atvērta ikdienas

līdz 30. novembrim no plkst.

12 — 5 pēcpusdienā

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mazputniņš" Nr. 105, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, šāgada septembŗa burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streips, 36 lpp.

„Acta Baltica" VI, vācu valodā, izdevis Institutum Balticum Königsteinā, Vācijā, 355 lpp.

Jānis Tanks

ES NEKRĀPJU

Es nekrāpju zivi
ar diegu un spožu vizuli,
kā piecu centu veikalā
ar stikla krellēm
modes dāmu.

Es nekrāpju karšu spēlē
savu pretinieku,
ar skumju seju
turot rokā
pīķa dāmu.

Es nekrāpju iekšpilsētas ielā,
savu auto pieturot,
bet neatverot durvju slēdzi,
lai izjokotu
ielas dāmu.

KULTŪRAS CHRONIKA

Paula Brīvkalne saviem daudzajiem operu tēliem pēdējā laikā piepulcinājusi vēl vienu — Sofiju Ivanovnu pēc L. Tolstoja romāna „Augšāmcelšanās" darinātās Jana Cikera operas varoni. Šī slovaku komponista jauno darbu iestudējusi Štutgartes valsts opera, un 1. novembrī to pārraidīja arī vācu televīzijas programmā.

Malienes dzejniece Terēze Brence 8. novembrī Vācijā atskatījās uz 70 mūža gadiem. Brence darbojusies par skolotāju un visvairāk publicējusi bērnu un dabas dzejoļus. Viņas ētiski augstvērtīgā dzeja izkaisīta periodikā, it sevišķi garīgajos žurnālos „Ceļa Biedrs", „Pie Svētavota", „Bitīte' u.c. Dzejniece mūža vakaru pavada Dienvidvācijā.

BALVAS ŽURNĀLISTIEM

Latviešu preses biedrības valdes sēdē 5. novembrī Ņujorkā apstiprināja noteikumus balvu piešķiršanai žurnālistikas rakstiem latviešu presē. Tās piešķiramas par 1967. gadā publicētiem darbiem, it īpaši par chronikām, mazākiem ziņojumiem, reportāžām, feļetoniem, apskatiem vai līdzīgiem rakstiem. Labākajiem rakstiem paredzētas 4 godalgas ik 50 dol. un 3 godalgas ik 25 dol. apmērā. Rakstus konkursam var iesūtīt laikrakstu redakcijas vai atsevišķās Latviešu preses biedrības kopas. Tos izvērtēs žūrijas komisija, kuŗā darbosies red. K. Rabācs, V. Irbe un rakstnieks T. Zeltiņš. Sacensība būs globāla un notiks visu zemju trimdas apjomā.

Sēde nolēma izraudzīt Preses balles rīcības komiteju, lai veicinātu sarīkojuma labāku izdošanos. Preses balle Ņujorkā paredzēta nākošā gada 3. martā viesnīcas New Yorker galvenajā balles zālē, kuŗā vairāk nekā 600 vietu. Rītā pēc balles notiks literārs sarīkojums, kuŗā nolēma ielūgt latviešu jauniešu un jauno rakstnieku žurnālu redaktorus uz diskusijām.

Kasieris V. Irbe ziņoja, ka Jāņa Jaunsudrabiņa kapa pieminekļa iegādei ASV ar sarakstiem un individuāli ziedojusi 551 persona, kopsummā 1417,25 dol. No izsūtītajiem 100 sarakstiem vēl nav saņemti atpakaļ 37. ASV latvieši devuši šim piemineklim visvairāk līdzekļu.

Par jaunu biedri uzņēma Dzintru Kalniņu Ņujorkā. — be

Gleznotāja Gundega Cenne, kuŗas jaunāko darbu izstādi 17. novembrī atklāja Čikagā, Gallery 235 telpās 235 East Ontario Street, blakus jaunajam laikmetīgās mākslas mūzejam.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Treji Vārti" Nr. 4; izdevums literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei; šāgada jūlija - septembŗa burtnīca, Auburn Hall Corporation Detroitā izdevums, atb. redaktors A. Birnbaums, 64 lpp.

Pianistam V. Meļķim 50 gadu

Pianists un čaklais sabiedriskais darbinieks Voldemārs Meļķis 19. novembrī Indianapolē atskatās uz nostaigātiem 50 mūža gadiem.

Voldemārs Meļķis

Gavilnieks dzimis Pēterpilī, 1943. gadā beidzis Latvijas konservātorijas klavieŗu klasi pie prof. Dauguļa, parallēli studējis matēmatiku Latvijas universitātē. Bēgļu laikā pēc otra pasaules kaŗa viņš Vācijā bija Baltiešu konservātorijas Detmoldā klavieŗu klases vadītājs, reizē mācoties kompoziciju pie prof. J. Vītola. Vācijā būdams, V. Meļķis daudz koncertēja okupācijas kaŗaspēkam un latviešu bēgļu nometnēs, arī vāciešiem rīkotos koncertos. Savu patstāvīgo klavieŗvakaru programmās viņš īpašu vērību veltījis latviešu komponistu klaviermūzikai — J. Vītola, A. Kalniņa, J. Mediņa, V. Dārziņa, A. Jēruma u.c. skaņdarbiem. Līdztekus mūzikas darbam viņš strādāja arī par matēmatikas skolotāju Augustdorfas (tagad Minsteres) latviešu ģimnazijā.

1950. gadā viņš ieceļoja ASV un apmetās Šelbijā, Ziemeļkarolainā, bet 1952. gadā kopā ar ģimeni — dzīvesbiedri un divām meitām — pārcēlās uz Indianapoli un nodevās kamermūzikas darbam. Ar Latviešu trio (V. Meļķis, Dz. Treimanis un V. Ziedonis) viņš apceļojis Ziemeļameriku „no krasta līdz krastam". Latviešu trio savās koncertprogrammās uzņēma kā klasisko, tā moderno repertuāru un latviešu sabiedrībai tik mīļās mūsu skaistās miniatūras. Parallēli koncertiem V. Meļķis Indianapolē nodibināja savu klavierstudiju, kuŗa darbojas vēl tagad. Lielākā daļa no vietējo latviešu bērniem, kas mācījušies klavierspēli, bijuši vai vēl tagad ir viņa audzēkņi.

Jubilārs ļoti aktīvi piedalās arī Indianapoles latviešu sabiedriskajā dzīvē. Kopš 1952. gada septembŗa viņš vada Indianas latviešu biedrības kori, kas piedalījies visos dziesmu svētkos kā ASV, tā Kanadā un sniedzis daudzus patstāvīgus koncertus. Ilgus gadus viņš bijis Indianas latviešu biedrības valdes loceklis un sarīkojumu daļas vadītājs. Pirmās latviešu ev.-lut. draudzes ērģelnieks un draudzes koŗa diriģents, 1960. gada dziesmu svētku Indianapoles virsdiriģents, Latviešu sabiedriskā centra padomes loceklis u.c. Ievērojot Voldemāra Meļķa lielo sabiedriskā darba mīlestību un pieredzi, Indianapoles organizāciju pārstāvji viņu vienbalsīgi ievēlēja par Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres rīcības komitejas priekšsēdi.

Jubilārs pieder pie studentu korporācijas Talavija saimes un ir tās filistrs. K.

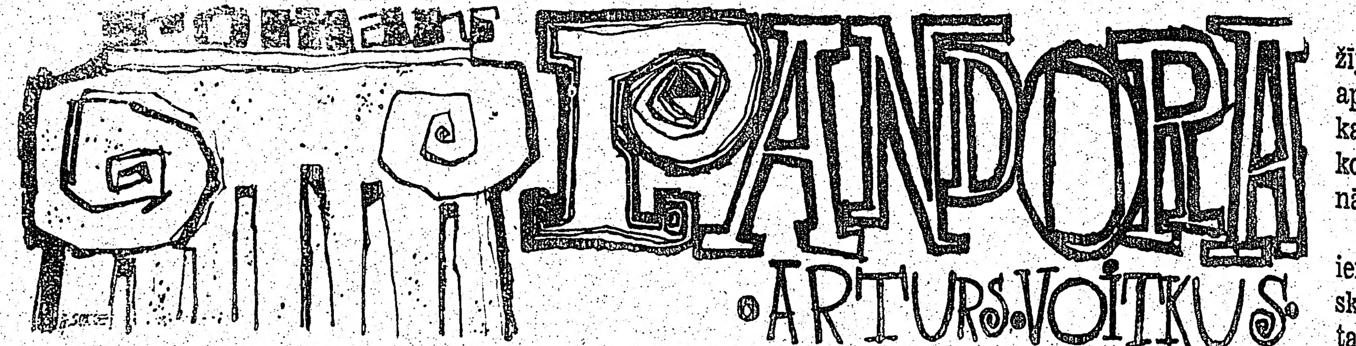

(71. turpinājums)

— Tomēr, tomēr. Var jau būt, ka mazākus garus — kā, piemēram, mani — atkal palaidīs vaļā, bet jāsagatavojas ļaunākajam. Cerēsim, ka saņems tikai . . . ka ģimenes atstās mierā. Ka sievas un bērni paliks brīvībā. Un tāpēc mums tagad jārīkojas ātri.

— Tu pret krieviem nekā neesi darījis! Kāpēc lai tevi apcietinātu?

— Esmu bijis valdības loceklis. Ar to pilnīgi pietiek. Bez tam — esmu korporēlis, esmu aizsargs. Katrs bērns zina, ka šīs organizācijas vienmēr apkaŗojušas visu, kas sarkans. Un tādēļ pēc tam, kad mani apcietinās —

— Nerunā! Tevi neapcietinās! Mīļā stundiņa, par ko lai tevi apcietinātu?

— Nerunā tagad man pretī. Tagad svarīgākais saglabāt skaidru saprātu. Un skaidrais saprāts man saka, ka pirmais, kas mums jādara — jānoslēpj vērtslietas, sudrabs un valūta. Ja arī notiktu brīnums un es paliktu brīvībā, tad tomēr, kamēr apstākļi noskaidrosies, tie būs mūsu vienīgie līdzekļi. Bet ēst gribēsies vienmēr.

— Nauda jau mums ir noslēpta.

Aivars iesmējās.

— Jā. Slepenajā atvilktnē dzīvokļa skapī. Naīvā! Nedomā, ka mēs šai dzīvoklī paliksim. Te tiks nometināti krievu virsnieku kungi. Biedri, tā sakot.

— Uz kāda pamata? Tas ir mūsu dzīvoklis!

— Uz uzvarētāja tiesību pamata, mīļā. Kas stiprāks, tam taisnība. Un pašreiz viņi ir stiprākie. Jautājums tikai — kur mēs savu mantu lai noglabājam? Jūrmalā? Jeb Jelgavā pie tava tēva?

— Ja jau būs tā, kā tu runā, kāda tad starpība, vai mūs aplaupa šeit, jūrmalā vai Jelgavā? Tad jau neviens dzīvoklis nebūs drošs.

— Es nerunāju par dzīvokli, bet par zemi. Mēs apraksim zemē — tāpat, kā to darījuši ļaudis visos laikos, kad pār zemi nāca kaŗi un ienaidnieku kaŗavīri.

Avoti izšķīrās beidzot par Jelgavu. Tur tēvs vienmēr rakņājās pa dārzu, un mantas aprakšanu neviens kaimiņš neievērotu. Viņi sakravāja visu vērtīgāko divos koferos un ar vakara autobusu aizbrauca uz Jelgavu. Ministrijas automašīnu Aivars nemaz nemēģināja dabūt, lai gan Ilga uz to mudināja.

— Jo mazāk mūs tagad ievēros, jo labāk, — viņš atteica.

Jelgavā autobusu gala stacijā ormaņi bija parastajās vietās. Prezidenta vārdi, kas nesen bija atskanējuši pa radio: „Es palieku savā, jūs paliekiet savās vietās!" satrauktos prātus bija daudzmaz nomierinājuši. Par Aivara un Ilgas ierašanos ar smagajiem koferiem nebrīnījās vairāk kā par kuŗu katru citu atbraucēju. Izbrīnījies bija vienīgi vecais Rūsiņš, kad negaidot viņa priekšā durvīs parādījās znots un meita.

— Kur tad jūs abi? Es jau biju pavisam nobažījies, jo te sāka klīst baumas, ka Rīgā notiekot apcietināšanas. Bet tad tā Ulmaņa runa . . . Liekas, tik traki tomēr nebūs, kā sākumā izskatījās, ko? — Rūsiņš skatījās znotā, gaidīdams apstiprinājumu savām cerībām.

Kamēr Aivars runāja un izstāstīja brauciena iemeslu, Rūsiņa sejā cerību dzirksti nomainīja skumja samierināšanās. Sapratis, ka var būt znotam palīdzīgs, viņš tūlīt sāka rīkoties. Pagrabā stāvēja lielie māla ievārījumu podi, kas pēc mātes nāves nebija lietoti. Tajos tagad labi varēja novietot meitas un znota atvestās vērtslietas.

— Un virsū saliesim sveču taukus, lai netiek klāt mitrums. Man no pēdējā Astoņpadsmitā vēl liels daudzums parafīna. Toreiz lētāk dabūju. Redzi, kā iznāk — tagad noderēs, — Rūsiņš, pagrabā kāpdams, runāja.

Iznāca pilni trīs podi. Kamēr Aivars ar Ilgu tos piepildīja un nodrošināja ar tēva iedoto parafīnu, Rūsiņš pats dārzā ogulāju starpās izraka bedres.

— Pagaidām te būs labi diezgan, — viņš Aivaram teica, kad tas iznāca skatīties, cik tālu sievas tēvs ar rakšanas darbiem ticis. — Rīt aprakšu pārējos ogulājus, tad viss izskatīsies pavisam dabīgi.

Nakti jaunie nolēma pavadīt pie tēva. Rūsiņš piesolījās atdot savu guļamistabu — tur vēl vienmēr atradās mātes gulta, bet Ilga atteicās.

— Mēs gulēsim manā istabā, — viņa teica. — Tu, papīt, paliec, kur esi ieradis.

Ilgas gultiņa bija šaura, bet šai naktī gribējās būt pēc iespējas cieši kopā ar otru cilvēku.

— Aivar, — Ilga ieritinājās vīra rokās. — Vai tu . . . . vai tu runāji nopietni, kad teici, ka tevi varētu. . . .

— Pavisam nopietni. Bet nedomāsim tagad par to. Pašreiz mēs vēl esam kopā.

— Bet kāpēc mēs nekā nedarām? Kāpēc nebēgam? Vai tas nav idiotiski, ka mēs te sēžam un gaidām, lai ar mums rīkojas pēc patikšanas?

— Bēgt! Uz kurieni? Mēs, sieviņ, esam no visām pusēm ielenkti. Mums nav ceļa ārā. Mums atliek tikai gaidīt un cerēt.

— Uz ko?

— Uz Rittumiem. Rietumi savā laikā iestājās par mazajām tautām un arī par mūsu brīvību. Rietumi arī pašreiz cīnās pret Vāciju, jo tā iebruka Polijā un apspiež citus mazos.

Ilga spiedās vīram ciešāk klāt.

— Man bailes, Aivar . . . Man nekad mūžā nav bijušas tādas bailes kā tagad. Atceries, kad Rudolfs toreiz atnāca un lūdza, lai pierunāju tanti Betiju braukt uz Vāciju? Toreiz es viņu izsmēju. Bet tagad man gribētos, kaut būtu viņu ne tikai pierunājusi, bet arī pati viņu lūgusi, lai ņem mūs līdz. Saki, kāpēc mums tāds liktenis? Kāpēc?

— Tāpēc, ka mēs nebijām brīvības cienīgi, — Aivars, katru vārdu lēni un ar uzsvaru izrunādams, atbildēja; nespēka apziņa viņā bija briedējusi niknumu, un tas tagad lauzās ārā pašapsūdzībā. — Mums brīvība likās tramplīns, no kuŗa ar skaistu un slaidu loku ielēkt jo dziļākos ūdeņos, kur jo ātrāka peldēšana. Bet brīvība ir kas cits. Brīvība ir uzdevums un atbildība. To mēs bijām aizmirsuši. Un tagad saņemam, ko paši nopelnījām. Jo es nebiju vienīgais, kas izmantoja savu stāvokli, lai iegūtu labumu pats sev.

— Tev morāliskais? Muļķības! Ja tu nebūtu domājis par mūsu nākotnes nodrošināšanu, mēs šodien būtu pliki kā deguni. Tagad vismaz — lai nāk, kas nākdams, mums būs no kā dzīvot.

⁂

Aivaru apcietināja augusta sākumā. Tas notika pavisam klusi un neuzkrītoši. Daļa valdības locekļu jau bija apcietināti, daļa vēl atradās brīvībā. Pēdējo starpā bija arī Aivars. Bez darba palicis, viņš ar Ilgu dzīvoja vasarnīcā. Jūrmalā likās tā kā drošāk — tālāk no Rīgas, prom no ienaidnieka acīm. Varbūt, ka aizmirsīs.

(Turpinājums sekos)

Jaunieši gatavo savu devumu Latvijai

SARUNA AR VALDI LIEPIŅU PAR PASAULES JAUNATNES KONGRESU RIETUMBERLĪNĒ

„Laikrakstos lasāms, ka nākošajā gadā laikā no 26.—31. jūlijam Rietumberlīnē notiks pasaules latviešu jaunatnes kongress, tādēļ iespējamu pārpratumu novēršanai vēlos uzsvērt, ka par oficiālo apzīmējumu esam izvēlējušies Vispasaules latviešu jaunatnes kongress Berlīnē, kā lasāms mūsu vēstuļu blankās, plakātos un citur," intervijas sākumā norāda šī kongresa rīcības komitejas informācijas nozares vadītājs Valdis Liepiņš, kas ir ELJAs biedrs un ieradies Kanadā no Anglijas, lai še uzturētos ilgāku laiku, vismaz līdz kongresa sākumam. Pieņemam šo paskaidrojumu zināšanai, bet, nesaskatīdami starpības starp pasauli un vispasauli, atļaujamies mūsu laikrakstā lietot līdzšinējo apzīmējumu — pasaules latviešu jaunatnes kongress, kaut arī tas neatbilst rīkotāju izraudzītajam oficiālajam apzīmējumam.

Rīcības komitejā, kuras priekšsēde ir Rasma Šilde (ELJA) no Rietumberlīnes un informācijas nozares vadītājs Valdis Liepiņš (ELJA), vēl darbojas Eiropas latviešu jaunatnes apvienības pārstāvji Māris Slokenbergs (Zviedrija) un Dainuvīte Neimane (Vācija), Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā izraudzītie Mārtiņš Vāgners un Laima Lange, kā arī Amerikas latviešu jaunatnes apvienības reprezentants Ulvis Grīnvalds. Otru pārstāvi ALJA pagaidām vēl nav izraudzījusi. Tāpat vēl nav Austrālijas jauniešu pārstāvja, bet rīcības komiteja cer, ka tāds jau visā drīzumā tās darbam piebiedrosies. Rīcības komiteja jau paveikusi krietnu darba daļu, tā ka pašreiz var teikt, ka pamats kongresam nodrošināts un programmas sagatavošana norit pilnā sparā.

„Kongresam ir trīs mērķi," paskaidro Valdis Liepiņš. „Vispirms vēlamies ar to atzīmēt neatkarīgās Latvijas valsts 50. dibināšanas gadu. Tā šis kongress būs svešumā latviešu jaunatnes devums Latvijai tās lielajā dienā. Otrs mērķis ir pulcināt visas brīvās pasaules latviešu jaunatni pārdomām un pārrunām par Latvijas un latviešu tautas — kā tēvzemē esošā vairākuma, tā svešumā mītošās daļas — nākotni, kā arī veicināt ciešāku sakaru izveidošanu latviešu jaunatnes starpā turpmākajiem pasākumiem. Treškārt vēlamies ar šo kongresu pievērst vācu un citu tautu uzmanību latviešu tautas liktenim un mūsu centieniem Latvijas brīvības atgūšanā. Tādēļ ar kauna mūri dalītā Berlīne mums liekas vispiemērotākā kongresa vieta."

Par abiem plānotajiem lidojumiem uz kongresu no Toronto un Ņujorkas V. Liepiņš interesentus jau informējis iepriekšējā mūsu laikrakstam dotajā intervijā. Vēl tikai piebilstams, ka Berlīne atrodas pusstundas lidojumā no Hanoveras, kur laikā no 1.—4. augustam notiks Eiropas latviešu 2. dziesmu svētki, kurus ērti varēs apmeklēt visi kongresa dalībnieki, kas to vēlēsies. Kā jau minēts, Rietumberlīne par kongresa vietu izraudzīta tādēļ, ka tā ir ne vien vēsturiska pilsēta, bet arī izteikts brīvības simbols, daudzu plašu un nozīmīgu kongresu vieta. Tā še vienmēr kūsā dzīvība un valda spraigs noskaņojums. VLJK, kā pasaules latviešu jaunatnes kongresu saīsinājumā apzīmē rīkotāji, paredzēts savukārt pašas Rietumberlīnes brīvības simbolā — plašajā un skaistajā Kongresa hallē, kura pēc otra pasaules kara celta brīvas domas un brīva vārda izmaiņai, veicināšanai un paušanai. Tā ir moderna celtne, kas pilnā mērā atbilst visām mūsdienu vajadzībām. Kongresa dalībnieku apmetināšanai savukārt sarunātas modernas un ērtas studentu mītnes.

Jautāts par kongresa organizēšanas financiālo pusi, Valdis Liepiņš paskaidro: „VLJK ir viens no nozīmīgākajiem sarīkojumiem Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres pasākumos, tādēļ esam droši, ka gūsim tik nepieciešamo latviešu sabiedrības un organizāciju morālo un materiālo atbalstu. Tā, piemēram, paredzētā izstāde izmaksās ap 2000 dol., folkloras vakars ap 1000 dol., bet esam domājuši arī par īpašām brošūrām un citu, kas tāpat prasīs līdzekļus. Ievērojot faktu, ka tik plaša svešuma latviešu jaunatnes pulcēšanās vēl nekad nav notikusi, ticam, ka sabiedrība un organizācijas tās nozīmi izpratīs, pareizi novērtēs un kongresa teicamu izkārtojumu un norisi ar savu atbalstu sekmēs."

Par kongresa programmu un citām iecerēm V. Liepiņš pastāsta: „Mēs vēlamies noskaidrot un, ja tā var teikt, censties izprast pasaules dzelmes attieksmē uz mūsu turpmāko darbību, kā arī izraudzīt mērķus nākotnes darbam — ceļā uz gala mērķi, kas visiem latviešiem ir viens un kopīgs: brīvības atgūšana Latvijai. Bet pašreiz svarīgākais ir tautas saglabāšana jaunatnes audzināšana, latvietības nozīmes izprašana okupētajā Latvijā, Eiropā, ASV, Kanadā un Austrālijā. Nozīmīgs kongresa uzdevums būs vadlīniju izstrādāšana mūsu turpmākajai darbībai un iespēju pētīšana, kādā mums pieņemamā veidā uzņemt sakarus ar tautu tēvzemē. Kā jau pirmā tik plaša apmēra pulcēšanās, kongress būs arī it kā katalize Ziemeļamerikas, Austrālijas un Eiropas latviešu jaunatnes domām. Par galveno uzskatām aktīvu jauniešu piedalīšanos, tādēļ nav domāts dalībniekus gurdināt ar gariem un sausiem referātiem, bet to vietā paredzētas paneļdiskusijas, īsreferātu serijas un angļu stila debates. Kongresa atzinumus sniegsim kopsavilkumā, tādēļ visas debates protokolēs un tūlīt pārrakstīs. Tā šis kopsavilkums kļūs par konkrētu ierosmi un arī norādi turpmākajai darbībai. Protams, kongresa pamatā būs nopietns darbs, bet, kā jau jaunatnes pulcēšanās reizē, sava tiesa tiks arī priekam un patikāmam laika kavēklim. Bez tradicionālās kongresa balles, paredzēts t.s. kuģīša vakars — izbraukums pa Berlīnes ezeriem, tāpat literārs un izcilu jaunatnes mākslinieku vakars. Būs arī īpašs folkloras vakars un izstāde, domāta galvenokārt vietējai vācu un baltvācu sabiedrībai, arī preses konference. Priekšnesumu izpildītāji, visa iekārtotāji, referenti un diskusiju vadītāji galvenokārt būs paši jaunieši, bet gluži bez gados vecāko piedalīšanos iztikt nevēlamies. Sadarbība nepieciešama, un mērķi mums taču tie paši."

Attieksmē uz kongresu visa informācija Ziemeļamerikā pieprasāma Valdim Liepiņam (70 Cambridge Ave., Apt. 2125, Toronto 6, Ont., Canada), kas sarunas nobeigumā uzsver: „VLJK ir pašas jaunatnes organizēts un izpildīts sarīkojums, uz kuru, manuprāt, katrs latvietis var būt lepns. Tādēļ aktīva jaunatnes piedalīšanās — ja iespējams, arī organizēšanas dažādajos darbos — rīcības komitejai būs vislielākais gandarījums un arī atbalsts. Ja iepriekšējā intervijā aicināju vecākus saviem dēliem un meitām Ziemsvētkos dāvināt lidojumu uz kongresu, tad tagad lūdzu vecākus rosināt savus dēlus un meitas braukšanai uz Rietumberlīni un būt tiem palīdzīgiem visa izkārtošanā, jo sevišķi materiālajā ziņā." Vtr.

Ar pašgatavotu, latviskiem rakstiem rotātu minikleitiņu uz pasaules latviešu jaunatnes kongresu Rietumberlīnē? Dagnija Celma pie kongresa plakāta, kas sauc un aicina pulcēties brīvās pasaules jauniešus. Foto: M. Zandbergs

Apmeklējiet DV grāmatnīcu Toronto.

Sveicam
KĀRLI ANDERSONU
50 gadu dzimšanas dienā!
DV TORONTO NODAĻA

Tikai viena nedēļas nogale . . .

Aizvadītās nedēļas nogale Toronto, kaut bez „lielajiem" sarīkojumiem, bija viena no notikumiem bagātākajām, nenācās viegli izšķirties, kurp iet, un avīzes cilvēkam visas vietas izskriet. Sakarā ar 11. novembri DV Toronto nodaļa un LKIA Kanadas valde atcerējās lāčplēšus, TLB sestdienas skola bija aicinājusi skolēnu saimē viesoties lāčplēsi E. Kuršinski (skat. LA iepriekšējā numurā), bet Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa notika svētbrīdis, par kuru informēsim mūsu laikraksta nākošajā numurā. Paputēja gan lielgaidu un roveru 11. novembra vakarā iecerētais ugunskurs Saulainē pie Kritušo karavīru pieminekļa, jo neieradās lielgaidas. Dainas koris 12. novembrī pulcējās gada sapulcē Latviešu namā, kurā jau dienu iepriekš bija atklāta gleznotāja Agra Anšmita 3. patstāvīgā darbu izstāde (skat. šī numura citā vietā). Pārējie sarīkojumi atzīmēti sekojošos ziņojumos.

☆

Labi apmeklēts bija TLB dāmu komitejas rīkotais bazārs 12. novembrī Latviešu namā, kura ienākumi bija paredzēti sestdienas skolas darba sekmēšanai. Bija vairākas loterijas un Daces Lejnieces organizēta un pārzināta modes skate. Sestdienas skolas audzēknes demonstrēja jaunākos skolas, mājas un ielas tērpus. Priekšnesumu daļā piedalījās akordeonists Edvīns Kalniņš. Apmeklētājiem bija iekārtota bufete, dāmas varēja saņemt padomus skaistumkopšanā.

☆

Latviešu studenšu korporāciju kopa 11. novembrī Igauņu namā bija rīkojušas tējas vakaru ar deju līdzekļu gūšanai studenšu stipendiju fondam, kurā ieradās ap 180 apmeklētāju. Priekšnesumu laikā dziedāja pēdējā laikā strauji popularitāti guvušais un reizē ar to daudz nodarbinātais Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota meiteņu kvintets, kas būtībā gan jau kļuvis par sekstetu. Mākslinieces Gundegas Cennes dāvāto gleznu izlozē laimēja Dagmāra Jaunzeme. Puķu veikala Lotus īpašnieki A. un I. Tīrumi izlozei bija dāvājuši daiļamatnieka H. Lapiņa darinātu šķīvi.

☆

Dr. Ed. Upenieks ar pārējiem ārstiem 11. novembra vakarā bija rīkojis jaunās ārstniecības centrāles College ielā iesvēti. Viņa un pārējo latviešu ārstu — Dr. Mileiko un Dr. Ivanāna — iniciātīvā un sadarbībā ar dažiem italiešu un spāņu kollēgām izveidotā centrāle izvērtusies par moderni iekārtotu, plašu un ērtu slimnieku aprūpes vietu, kurā domāts ne tikai par lietderīgu dažādo kabinetu, rentgena ierīču, aptiekas, laboratoriju un uzgaidāmo telpu izvietojumu, bet mesli doti arī daiļumam un acu priekam. Lieli nopelni latviešu ārstu kabinetu un priekštelpu izkārtojumā un saskanīgo, jauko krāsu izvēlē ir architektam V. Upeniekam, pārējo ārstu pieņemamās istabas iekārtotas pēc to norādījumiem. Kā jau modernā dziednieku iestādē, arī mūzikas „terapijai" ierādīta vieta. Paldies Dievam, gaidot savu kārtu pie ārsta, nervus neplēš nelabās balsīs izkliegtu chaotisku skaņu juceklis ar iestarpinātiem ātrrunas paraugiem, bet „ballītes" no konsultācijas telpām jūt jauka, klusināta mūzika.

Vairāk nekā 150 viesu vidū, kas 11. novembra vakarā nāca „Open house" ietvaros savus dakterus apsveikt un pie šampaniesa, veca vai citu ugunīgu dzērienu glāzes un sīkām, intriģējoši garšīgām uzkodām kopā ar viņiem priecāties par sasniegto, bija daudzi pazīstami latviešu sabiedrības pārstāvji, kollēgas ārsti, rakstnieki un mākslinieki, kā arī krietns skaits italiešu un spāņu labu vēlētāju. Par Dr. E. Upenieka iemīļotību liecināja arī pacientu un draugu sūtītie ziedi, kas kuplēm pušķiem rotāja viņa kabinetu un uzgaidāmās telpas.

☆

Latviešu saimnieciskо darbinieku apvienība Kanadā 11. novembrī Latviešu namā pulcējās savā gadskārtējā sabiedriskajā vakarā, kurā dalībnieki bez īpašas varēja apskatīt arī Agra Anšmita gleznas, jo sarīko-

(Nobeigums 5. lpp.)

SVĒTKU AKTA DALĪBNIEKU IEVĒRĪBAI

LNAK padomes vēlēšanu komisija ziņo, ka Latvijas valstssvētku svinību laikā 18. novembrī Itona auditorijā Toronto visiem apmeklētājiem laikā no pl. 7 vakarā līdz svinīgā akta beigām izkārtota iespēja nodot savu balsi LNAK padomes vēlēšanās, tā ietaupot nobalsošanas zīmes nosūtīšanas pūles un pasta izdevumus. Vēlēšanu urna būs novietota pie ieejas zālē. Vēlēšanu komisija lūdz balsotājus sagatavot nodošanas kārtībā vēlēšanu aploksnes. Vēlēšanu materiāli būs dabūjami arī uz vietas.

KLUSO UN PAMESTO VIETU CIENĪTĀJS

Ar savu trešo patstāvīgo gleznu izstādi Toronto pašreiz publikas priekšā stājies viens no mūsu gados jaunākajiem gleznotājiem — torontietis Agris Anšmits. Viņa izstādi Latviešu namā, klātesot ap 50 mākslas draugiem, 11. novembrī atklāja Dr. Jānis Karols. Kā visi, kas vērtējuši jaunā gleznotāja darbus iepriekšējās izstādēs, var konstatēt, ka viņa tumšās krāsās ieturētie darbi tagad mainījušies, uzrādot daudz gaišākus toņus. A. Anšmita līdz šim un arī vēl tagad ļoti iecienītajiem motīviem — pamestām lauku ēkām, šķūņiem, sētām un dabai pirmatnējā mierā nākuši klāt jauni — figūrāli darbi un portreti. Izstādes atklājās lielā apzīmējumā „figūrālās gleznas", bet tikpat labi varētu runāt par labi tvertiem un drošos triepienos uz audekla iemūžinātiem „modeļiem". Tālāk Dr. J. Karols norādīja, ka gleznotājs ir saviem 60 eļļas darbiem, kas izstādē apliecinājis krietnu progresu un kļuvis vispusīgāks un drošāks. Vērojot izstādītās gleznas, kas gandrīz visas ieturētas reālisma garā, un jautājot, kurā nozarē jaunajam māksliniekam gaidāmi vislielāke panākumi, gribētos atbildēt: pievērsties vairāk portretiem, tie nodrošinās arī daudz labāku materiālo bazi.

Jau tūlīt pēc izstādes atklāšanas apmeklētāji nopirka vairākus darbus. Kā pirmā pie A. Anšmita gleznas, kas attēlo [illegible] ūdens rozes rāmā mežezera spogulī, tika LPB Kanadas kopas priekšniece Biruta Šenkēviča. Šo gleznu viņai dzimšanas dienā, kas sakrita ar izstādes atklāšanu, dāvināja dzīvesbiedrs Valdemārs Ziemenis. Ūdens rozes, kas [illegible] vītis, — vai tā nav skaista dāvana dzimšanas dienā? J. B.

Dr. Jānis Karols (pa labi) atklāj gleznotāja Agra Anšmita (vidū) patstāvīgo gleznu izstādi Latviešu namā Toronto. Foto: J. Liģers

Uzsākta gatavošanās lielajai jubilejai

ORGANIZĀCIJU UN DRAUDŽU VADĪTĀJU SANĀKSME TORONTO IZRAUDZĪJA LATVIJAS DIBINĀŠANAS 50 GADU ATCERES RĪCĪBAS KOMITEJU

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā ierosinājumā un sasauktajā organizāciju un draudžu vadītāju sanāksmē 9. novembrī Latviešu namā Toronto bija ieradies 41 dalībnieks. Par sanāksmes vadītāju izraudzīja LNAK valdes pr-di J. Niedru, bet par sekretāru J. Skrastiņu. Galvenais pārrunu temats bija Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšana nākošajā gadā, kuru nolēma rīkot plašajā Massey Hall telpās Toronto. Sarīkojuma rīcības komitejas priekšsēdi izraudzīs LNAK valde, un bez viņa komitejā vēl darbosies 10 balsstiesīgo locekļu. No sanāksmē uzstādītajiem 14 kandidātiem par rīcības komitejas locekļiem ievēlēja Kanadas DV valdes pr-di E. Krūku (36 balsis), Sv. Andreja draudzes pr-ku R. Rozi (35), Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ci A. Martinsoni (33) Latviešu studentu korp. kopas pārstāvi M. Vāgneru (31), LNJAK pārstāvi V. Epneri (29), Sv. Jāņa draudzes pārstāvi J. Skrastiņu (28), Kanadas latviešu skautu jendas pārstāvi S. Leimani (28), Kanadas DV teātra vadītāju Intu Purvu (26), Gaujas gaidu vienības pr-ci I. Kalniņu (25) un TLB pārstāvi A. Grebži (25).

Sanāksmi ievadot, LNAK valdes pr-dis J. Niedra informēja par Brīvās pasaules latviešu apvienības un LNAK valdes ieteikumiem un aicinājumiem Latvijas dibināšanas 50 gadu cienīgai atzīmēšanai, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots. Kanadas mērogā centrālais atceres sarīkojums paredzēts Toronto, tādēļ tā organizēšanai veltījama sevišķa vērība, piesaistot visas vadošās organizācijas un draudzes. Atsevišķas lokālas rīcības komitejas jau izraudzītas Montreālā, Otavā, Vinipegā un citos lielākos latviešu centros.

Pēc rīcības komitejas izraudzīšanas plašas pārrunas izraisīja jautājums par līdzekļu sagādi un Toronto rīcības komitejas darba apjomu. J. Mežaks ieteica līdzekļus Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumam paredzēt jau tagad visu organizāciju un draudžu budžetos, bet T. Kronbergs izteica domu, ka ikviens Kanadas latvietis vai ģimenes vienība apliekama ar īpašu nodevu šai vajadzībai. A. Purvs ierosināja līdzekļu vākšanu uzsākt jau šogad 18. novembra sarīkojumā. J. Niedra paskaidroja, ka publicētajā un izplatītajā aicinājumā minētā līdzekļu vākšana domāta galvenokārt visas Kanadas apjomā, tādēļ LNAK šogad atteikusies no savas gadskārtējās līdzekļu vākšanas akcijas palīdzības darbam. Pēc pārrunām sanāksmes dalībnieki vienojās par E. Krūkas ierosinājumu, ka izraudzītajai Toronto rīcības komitejai tuvākajā laikā jāsanāk sēdē un jāizstrādā savas darbības plāns un aptuvens budžets. To pašu darītu arī pārējās rīcības komitejas latviešu centros, bet LNAK uzņemtos visu sarīkojumu un arī līdzekļu vākšanas koordinēšanu.

Sanāksmes nobeigumā J. Niedra vēl informēja par LNAK padomes vēlēšanām, kuras sāksies 18. novembrī un turpināsies līdz 28. novembrim. Toronto vēlēšanu urna būs novietota arī 18. novembra aktā Itona auditorijā, un tā ikviens valstssvētku apmeklētājs varēs tūlīt nodot savu balsi par nominētajiem kandidātiem. Arī organizāciju vadītājiem un pārstāvjiem jānāk talkā un savās organizācijās jāaicina atbalstīt Kanadas latviešu centrālās organizācijas darbu, izraugot demokratiskās vēlēšanās augstāko lēmējinstanci. R. N.

TORONTO ZIŅAS

◉ DV Toronto nodaļa 11. novembrī atcerējās vietējos Lāčplēšu saimes piederīgos, īpašai delegācijai tos apciemojot dzīvesvietās. Lāčplēša kara ordeņa kavalierus plkv. A. Liepiņu, igauņu majoru B. Lēmani, kapt. E. Kuršinski, kapt. A. Vītoliņu un vltn. E. Lūsi ar dzīvesbiedrēm viņu goda dienā ar sarkanbaltsarkanām neļķēm un grāmatu veltēm sveica nod. valdes pārstāvis O. Kļavenieks ar Ž. Purmali un vanadžu pārstāvi Valiju Purmali. Latvijas brīvības cīnītājus šis apmeklējums aizkustināja, un katrs no viņiem apsveicējiem pastāstīja kādu spilgtāku cīņu epizodu un uzsvēra toreizējo nesatricināmo ticību Latvijas brīvības stundai, kuru viņi nav zaudējuši arī tagad. Tās pašas dienas vakarā nodaļas pārstāvis O. Kļavenieks Riverdēlas slimnīcā ar ziediem un grāmatas velti apmeklēja arī grūti saslimušo veco strēlnieku K. Liepu.

◉ Latviešu kara invalidu apvienības paplašinātā un svinīgā valdes sēdē 11. novembrī valdes prža N. Kaverska mājā, piedaloties valdes, revīzijas komisijas un dāmu komitejas locekļiem, godināja Lāčplēša kara ordeņa kavalieri F. Kuršinski, pasniedzot viņam apvienības velti. Rakstveida apsveikumi un veltes nosūtītas arī tiem Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem, kuru adreses Latv. kara invalidu apvienības valdei bija zināmas: R. Veckalniņam Montreālā, A. Liepiņam, A. Vītoliņam, R. Lūsim Toronto un J. Kapteinim Hamiltonā. Apvienības priekšsēža vietnieks J. Grīnvalds 12. novembrī atskatījās uz 65, bet kasieris A. Lielbārdis 7. novembrī uz 50 mūža gadiem. Abus jubilārus ar veltēm sveica valdes pri-dis N. Kaverskis.

◉ TLB bridža kopas sanāksme notiks 24. novembrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Visi interesenti aicināti piedalīties. Tuvākai informācijai var sazināties ar J. Rolavu (tālr. 461-5010).

◉ Latviešu katoļu draudzes dievkalpojums 12. novembrī notika Lietuviešu baznīcā, to vadīja tēvs Jānis no Montrealas. Dievkalpojumā bija ieradušies ap 200 baznīcēnu. Nākošais dievkalpojums notiks 10. decembrī plkst. 1 dienā turpat.

◉ Ap 50 interesentu, to vidū inž. Eižens Niks no Anglijas galvaspilsētas Londonas, kas savu atvaļinājumu pavadīja Kanadā, lai apciemotu kollēgas Montreālā un apskatītu pasaules izstādi, 10. novembrī bija pulcējušies TLB inženieru un techniķu kopas rīkotajā referāta vakarā, kurā inž. U. Kiesners runāja par tematu „Moderno laiku Indija", stāstījumu ilustrējot ar krāsu diapozitīviem. Ievadā inž. A. Podnieks klausītājus iepazīstināja ar referentu, īsumā pakavējoties pie viņa panākumiem techniskā darba laukā. Referents savas darba vietas komandējumā Indijā pavadījis 16 mēnešu, pārraugot vēja tuneļu būves. Viņš atzina, ka Indija, kura iedzīvotāju skaita ziņā ieņem 2. vietu pasaulē, vēl tālu atpalikusi aiz modernajām valstīm. Tā gan lepojas ar saviem vēsturiskajiem un ievērības cienīgajiem tempļiem, no kuriem daži celti pat 100 gadu, bet zemē valda liela nabadzība, izņemot bagātās maharadžu dzimtas. Modernos pasākumus ceļ galvenokārt ārzemju firmas, vietējiem speciālistiem tikai piepalīdzot. Pēc priekšlasījuma referentam pateicās kopas pr-ks inž. K. Šlesers, informējot, ka nesen notikušā balle dos ap 100 dol. atlikumu un janvārī paredzēta gadskārtējā biedru sapulce, kurā pārvēlami 2 valdes locekļi un revīzijas komisija. Kandidātu izraudzīšanai ievēlēja nominācijas komisiju — J. Švanku, V. Brumeli un A. Ķikutu.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Atturība.

(Pārnesums no 1. lpp.)

karināms pie sienas. Paneļus no vienas izstādes vietas pārvestu uz otru kopā ar izstādāmajiem priekšmetiem.

Valde cer, ka varēs piešķirt līdzekļus pasaules latviešu jaunatnes kongresam Rietumberlīnē.

Atsevišķo pasākumu sekmīgai izkārtošanai katram valdes loceklim uzdeva pārzināt savu nozari. Par delegācijām atbildīgs būs prof. P. Lejiņš, par politiskajām un kultūras skaņu platēm, kā arī par ilustrēto kultūras brošūru — U. Grava, par medaļām Latvijas draugiem — A. Puķīte, par sovjetologu kongresu — V. Klīve, par kultūras grāmatu izdošanu — P. Norvilis, izglītības un latviešu skolas lietās — J. Blumbergs, par sportu — A. Zāģeris, par Latvijai veltīto brošūru — A. Bērziņš. Nākošajā valdes sēdē katrai nozarei izraudzīs īpašas komitejas, bet nozaru vadītāji ziņos par vajadzībām.

Sēdē pārrunāja arī Baltijas valstīm veltītās pastmarkas izdošanas iespējas. Latvieši un igauņi atbalsta šo kopīgo akciju, bet domstarpības ir ar lietuviešiem, kas vēlas īpašu marku Lietuvai. Liekas, ka ASV lietuviešu politiskā ietekme ir lielāka nekā pārējo Baltijas tautu. Sēdē analizēja nesaprašanās iemeslus, atzīstot, ka jāmēģina ar lietuviešiem uzturēt labas attieksmes. Sakarā ar kādu rakstu lietuviešu avīzē, nolēma iesūtīt pretrakstu, paskaidrojot, ka latvieši nevēlas atsevišķu marku, bet vienmēr mēģina un cenšas sadarboties ar abām pārējām tautām. Bija arī ieteikums dibināt kopīgu visu trīs tautu 50 gadu jubilejas komiteju, ja vien igauņiem un lietuviešiem tāda nebūtu jau par vēlu. Valde piešķīra 200 dol. kā izdevumu atmaksu organizācijas Americans for Congressional Ac-

tion to Free th
Ilinojas nodaļai p
Baltijas pastmark
V. Hazners i
Austrālijā gūtaji
un ieteikumiem.
LA valdes sēde, la
pīgu finanču plān
darbības iespēja
vienībai Austrāli
cijas par atsevišķ
darbību, piemēra
Latviešu naciona
Nepieciešams g
jaunatnes vadītāj
sagatavotu rokas
šu jaunatnei vis
dāvā grāmatas p
valodās bibliotē
publiskiem iest
BPLA radīt glob
brīvošanas fon
tam statūtus. V
ja vēl dažus cit
kumus, kopskait
ir kārtība, ka I
bas Austrālijā p
katru gadu, tā
tais darbs un j
jam viss jāšāk r
Amerikas Bal
jumu nodaļa sa
vu par labāko
nākošais kongre
19. oktobrim V
dzētā informāc
sēde atlikta uz
vieglinātu šāga
par darbinieci
lēma pieņemt
bet uz stundu a
dū.
Valde apstipri
bināšanas 50 ga
šās izstādes ko
dis Dr. P. No
tīvie vadītāji A
Balodis, māksl
juma pārzinis
kasieris K. Ki
vadītāji — J. B
L. Rumaks, p
Grīns, A. Štur

JĀZEPA UTINĀNA KALPOJUMS

Kad draugi un cīņu biedri Jāzepam Utinānam ieminas, ka gribētu atzīmēt dienu, kad viņš sasniedz „jaunības kalngalu" vai, skaitļos runājot, 60. dzimšanas dienu, viņš nevēlas runāt par sevi. Viņš runā par sava vada karavīriem, kurus nevar aizmirst: „Viņi bija jauni zēni, daudzi tikko no vidusskolas sola, dzīvi neredzējuši un nedzīvojuši. Viņi cīnījās un krita pie Zilupes, Ludzas, Varakļāniem, Madonas un Ērgļiem... Vēl tagad, pēc gadu desmitiem, atmiņu ainavas ar šo jaunekļu sejām atnāk un sastājas apkārt, un tādās naktīs nenāk miegs..." Tā klusinātā balsī Jāzeps Utināns runā par sava vada zēniem, kuru komandieris viņš bijis daudzās kaujās, un zem viņa aceņu stikliem iemirdzas sērīgs valgums.

Jāzep

Preses līdzstrādniekam, karavīram un ilggadējam Daugavas Vanagu darbiniekam Jāzepam Utinānam 18. novembrī piepildās 60 dzīves gadu. Varbūt arī tas, ka viņa dzimšanas diena sakrīt ar lielo mūsu Latvijas dienu, ir iespaidojis un savā ziņā veidojis viņa kalpojuma ceļu savai tautai un dzimtenei. Jāzeps Utināns dzimis zemnieka mājās Preiļos. Ģimnaziju absolvējis Aglonā, viņš studēja Latvijas universitātē dabas zinātņu fakultātē. Lai sagādātu studijām līdzekļus, viņš strādāja sociālās apdrošināšanas laukā par revidentu slimokasēs. Jau kopš vidusskolas dienām viņa interese bijusi saistīta ar iespiesto vārdu un avīzēm, un tā viņš studiju laikā pievienojās preses darbinieku pulkam, būdams redakcijas loceklis avīzē „Jaunais Vords", kas iznāca Rīgā Vladislava Rubuļa, vēlāk Jāņa Rubuļa vadībā, un kalpoja plašai lasītāju saimei Latgalē.

Kā virsnieka vietnieku viņu 1943. gadā iesauca Latviešu leģionā. Kopā ar sava vada viriem viņš izstaigāja daudzus grūtus kauju ceļus, Latvijas robežas aizstāvot pret Maskavas varas iebrukumu mūsu zemē. 1944. gada vasaras kaujās Vidzemē viņu smagi ievainoja, un ārstu lēmums bija: steidzīgi jāamputē sadragātā roka. Gūsta dienas Jāzeps Utināns aizvadīja kopā ar tūkstošiem kaujas biedru Beļģijā. Tur viņš bija pie Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanas kā iniciatoru grupas loceklis un bija arī pirmās vēlētās

valdes sekretā
valdē viņš da
gada, kopš 195
daļas vadītājs.
Sākot ar 196
dzējušajai un
uzticēta arī D
aprūpes daļa,
palīdzības snie
tā nepieciešan
gan Eiropas,
zemēs. Šo dar
veic savās atp
pārrodas mājā
ba. Viņš kaut
atzinību viņa
būtu tur kaut
Tāpat kā kara
su savu pienā
ni, saviem cīņ
siem tiem, pr
bijis daudz b
mani. Atzinība
tiem tūkstoši
kas ar saviem
ru gadu šāda
jas ir sagādāj
gādāt. Viņu z
dos nepasakān
Jāzeps Utinā
biedri, kura ir
gā. Viņš ir k
ania loceklis.
ir ieguvušas
tību: Anita ar
oloģijā, bet Br
du vēsturē. A
tēva un mātes
cionālo intere
Anitas un
saistās ar la
un latviešu ta
tenē un pasaul

...gatavošanās ...jubilejai

...UDŽU VADĪTĀJU SANĀKSMĒ ...A LATVIJAS DIBINĀŠANAS ...S RĪCĪBAS KOMITEJA

...ības Kanadā ierosinātājā un sa... ...u džu vadītāju sanāksmē 9. novem... ...ja ieradies 41 dalībnieks. Par sa... LNAK valdes pr-di J. Niedru, bet ...venais pārrunu temats bija Latvi... ...s atzīmēšana nākošajā gadā, kuŗu ...y Hall telpās Toronto. Sarīkojuma ...raudzīs LNAK valde, un bez viņa ...sstiesīgo locekļu. No sanāksmē uz... ...r rīcības komitejas locekļiem ievē... E. Krūku (36 balsis), Sv. Andreja ...Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ci ...udentu korp. kopas pārstāvi M. ...i V. Epneri (29), Sv. Jāņa drau... ...), Kanadas latviešu skautu jendas ...nadas DV teātra vadītāju Intu Pur... ...as pr-ci I. Kalniņu (25) un TLB

...nājumā minētā līdzekļu vākšana domāta galvenokārt visas Kanadas apjomā, tādēļ LNAK šogad atteikusies no savas gadskārtējās līdzekļu vākšanas akcijas palīdzības darbam. Pēc pārrunām sanāksmes dalībnieki vienojās par E. Krūkas ierosinājumu, ka izraudzītajai Toronto rīcības komitejai tuvākajā laikā jāsanāk sēdē un jāizstrādā savas darbības plāns un aptuvens budžets. To pašu darītu arī pārējās rīcības komitejas latviešu centros, bet LNAK uzņemtos visu sarīkojumu un arī līdzekļu vākšanas koordinēšanu.

Sanāksmes nobeigumā J. Niedra vēl informēja par LNAK padomes vēlēšanām, kuŗas sāksies 18. novembrī un turpināsies līdz 28. novembrim. Toronto vēlēšanu urna būs novietota arī 18. novembŗa aktā Itona auditorijā, un tā ikviens valstssvētku apmeklētājs varēs tūlīt nodot savu balsi par nominētajiem kandidātiem. Arī organizāciju vadītājiem un pārstāvjiem jānāk talkā un savās organizācijās jāaicina atbalstīt Kanadas latviešu centrālās organizācijas darbu, izraugot demokratiskās vēlēšanās augstāko lēmējinstanci.

R. N.

...TO ZIŅAS

...tika Lietuviešu baznīcā, to vadīja tēvs Jānis no Montrealas. Dievkalpojumā bija ieradušies ap 200 baznīcēnu. Nākošais dievkalpojums notiks 10. decembrī plkst. 1 dienā turpat.

● Ap 50 interesentu, to vidū inž. Eižens Niks no Anglijas galvaspilsētas Londonas, kas savu atvaļinājumu pavadīja Kanadā, lai apciemotu kollēgas Montreālā un apskatītu pasaules izstādi, 10. novembrī bija pulcējušies TLB inženieŗu un techniķu kopas rīkotajā referāta vakarā, kuŗā inž. U. Kiesners runāja par tematu „Moderno laiku Indija", stāstījumu ilustrējot ar krāsu diapozitīviem. Ievadā inž. A. Podnieks klausītājus iepazīstināja ar referentu, īsumā pakavējoties pie viņa panākumiem techniskā darba laukā. Referents savas darba vietas komandējumā Indijā pavadījis 16 mēnešu, pārraugot vēja tuneļu būves. Viņš atzina, ka Indija, kuŗa iedzīvotāju skaita ziņā ieņem 2. vietu pasaulē, vēl tālu atpalikusi aiz modernajām valstīm. Tā gan lepojas ar saviem vēsturiskajiem un ievērības cienīgajiem tempļiem, no kuŗiem daži celti pat 100 gadu, bet zemē valda liela nabadzība, izņemot bagātās maharadžu dzimtas. Modernos pasākumus ceļ galvenokārt ārzemju firmas, vietējiem speciālistiem tikai piepalīdzot. Pēc priekšlasījuma referentam pateicās kopas pr-ks inž. K. Šlesers, informējot, ka nesen notikušā balle dos ap 100 dol. atlikumu un janvārī paredzēta gadskārtējā biedru sapulce, kuŗā pārvēlami 2 valdes locekļi un revīzijas komisija. Kandidātu izraudzīšanai ievēlēja nominācijas komisiju — J. Švanku, V. Brumeli un A. Ķikutu.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Atturība...

(Pārnesums no 1. lpp.)

karināms pie sienas. Paneļus no vienas izstādes vietas pārvestu uz otru kopā ar izstādāmajiem priekšmetiem.

Valde cer, ka varēs piešķirt līdzekļus pasaules latviešu jaunatnes kongresam Rietumberlīnē.

Atsevišķo pasākumu sekmīgai izkārtošanai katram valdes loceklim uzdeva pārzināt savu nozari. Par delegācijām atbildīgs būs prof. P. Lejiņš, par politiskajām un kultūras skaņu platēm, kā arī par ilustrēto kultūras brošūru — U. Grava, par medaļām Latvijas draugiem — A. Pukīte, par sovjetologu kongresu — V. Klīve, par kultūras grāmatu izdošanu — P. Norvilis, izglītības un latviešu skolas lietās — J. Blumbergs, par sportu — A. Zāģeris, par Latvijai veltīto brošūru — A. Bērziņš. Nākošajā valdes sēdē katrai nozarei izraudzīs īpašas komitejas, bet nozaŗu vadītāji ziņos par vajadzībām.

Sēdē pārrunāja arī Baltijas valstīm veltītās pastmarkas izdošanas iespējas. Latvieši un igauņi atbalsta šo kopīgo akciju, bet domstarpības ir ar lietuviešiem, kas vēlas īpašu marku Lietuvai. Liekas, ka ASV lietuviešu politiskā ietekme ir lielāka nekā pārējo Baltijas tautu. Sēdē analizēja nesaprašanās iemeslus, atzīstot, ka jāmēģina ar lietuviešiem uzturēt labas attieksmes. Sakarā ar kādu rakstu lietuviešu avīzē, nolēma iesūtīt pretrakstu, paskaidrojot, ka latvieši nevēlas atsevišķu marku, bet vienmēr mēģina un cenšas sadarboties ar abām pārējām tautām. Bija arī ieteikums dibināt kopīgu visu trīs tautu 50 gadu jubilejas komiteju, ja vien igauņiem un lietuviešiem tāda nebūtu jau par vēlu. Valde piešķīra 200 dol. kā izdevumu atmaksu organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļai par veikto darbu Baltijas pastmarkas lietā.

V. Hazners iepazīstināja ar Austrālijā gūtajiem iespaidiem un ieteikumiem. Sasaucama BPLA valdes sēde, lai apspriestu kopīgu finanču plānu un citas sadarbības iespējas. Latviešu apvienībai Austrālijā nav informācijas par atsevišķu organizāciju darbību, piemēram, par BATUN, Latviešu nacionālo fondu u.c. Nepieciešams globāla mēroga jaunatnes vadītājs pie BPLA, kas sagatavotu rokasgrāmatu latviešu jaunatnei visās zemēs. Jāpiedāvā grāmatas par Latviju svešvalodās bibliotēkām un citiem publiskiem iestādījumiem. Pie BPLA radīt globālu Latvijas atbrīvošanas fondu, izstrādājot tam statūtus. V. Hazners minēja vēl dažus citus sīkākus ieteikumus, kopskaitā 11. Neizdevīga ir kārtība, ka Latviešu apvienības Austrālijā prezidijs mainās katru gadu, tā pārtrūkst iesāktais darbs un jaunajam prezidijam viss jāsāk no gala.

Amerikas Balss latviešu raidījumu nodaļa saņēmusi goda balvu par labāko raidījumu. ALAs nākošais kongress notiks no 16.—19. oktobrim Vašingtonā. Paredzētā informācijas darbinieku sēde atlikta uz janvāri. Lai atvieglinātu šāgada darba slodzi, par darbinieci ALAs birojā nolēma pieņemt Gitu Dzelzgalvi, bet uz stundu algu Rutu Gothardu.

Valde apstiprināja Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ceļojošās izstādes komiteju: priekšsēdis Dr. P. Norvilis, administratīvie vadītāji A. Ritums un K. Balodis, mākslinieciskā iekārtojuma pārzinis H. Grīcēvičs un kasieris K. Kitners, bet nodaļu vadītāji — J. Bičolis, J. Gaiguls, L. Rumaks, prof. A. Annus, O. Grīns, A. Šturms un H. Kļaviņa.

—be

PRETKOMŪNISMA SANĀKSME ALBERTA AULĀ

Anglijas latviešu laikraksts „Londonas Avīze" savā 10. novembŗa numurā ziņo, ka sakarā ar boļševiku oktobŗa revolūcijas 50. gadskārtu iespaidīgā angļu pretkomūnisma organizācija The Foreign Affairs Circle, kas arvien izrādījusi lielu interesi par apspiesto tautu likteni, sadarbībā ar visu komūnistu verdzībā nokļuvušo tautu centrālajām organizācijām trimdā 31. oktobŗa vakarā lielākajā Londonas sarīkojumu telpā — Karaliskajā Alberta aulā — bija rīkojusi plašu masu sanāksmi, kuŗā ieradās vairāk nekā 3000 dalībnieku. Apmeklētāju vidū bija daudz angļu, bet apspiesto tautu piederīgo vidū redzēja jaunavas visdažādāko tautu nacionālajos tērpos.

Plašajā sanāksmē, kuŗas virstemats bija „Britanija piemin komūnisma upuŗus", bija pārstāvētas 20 komūnistu apspiestas valstis: Albānija, Baltkrievija, Čechoslovakija, Igaunija, Vācija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Krievija, Ukraina, Dienvidslavija, Kuba, Ķīna, Koreja, Tibeta, Vietnama un Zanzibara.

Uz plašās skatuves augstos mastos plīvoja šo 20 valstu nacionālie karogi.

Sarunu ar uzrunu atklāja lords St. Osvalds, pēc tam visu 20 tautu jaunieši savos nacionālajos tērpos defilēja pāri skatuvei un katrs nolika vainagu pie savas valsts karoga.

Sekoja katras komūnistu verdzinātās tautas devums sarīkojuma programmai. Laicīgie un garīgie pārstāvji īsos vārdos iepazīstināja sapulcējušos ar noziegumiem, kādus pret to tautām pastrādājis komūnisms, un aizlūdza par nogalinātajiem un vajātajiem. Katra tauta sniedza arī piemērotus priekšnesumus — solo un kora dziesmas, klavieŗu mūziku u. c.

Par Latvijas brīvību, par latviešu tautas upuriem un vajātajiem aizlūdza prāv. R. Mužiks. Londonas latviešu koris diriģenta A. Jēruma vadībā ar lielu izjūtu un izpratni nodziedāja J. Norviļa „Karavīri bēdājās". Ar aizkustinājumu varēja klausīties pazīstamās dziesmas saliedēto dziedājumu lielajā auditorijā, kuŗā klausītāju vairums bija cittautieši. Latviešu koristes izcēlās ar sevišķi skaistiem tautas tērpiem.

Kora dziesmas vēl dziedāja baltkrievi, vācieši, krievi, ukraiņi un korejieši; solodziesmas — čechi, ērģeļu priekšnesumus sniedza igauņi, klavieŗu mūziku — ungāri, vēsturisku litaniju — poļi, bet lūgšanas, kuŗas sacerējušas lietuviešu jaunavas Sibirijā, nolasīja kāda Londonas lietuviete.

Lielu iespaidu sanāksmes dalībniekos atstāja lietuviešu mācītāja A. Geribas dziļi pārdomātais stāstījums par to, kas nodarīts, un Tibetas mūka Čogjama Trungpa uzruna. Viņš bija budistu mūka tērpā, bez papīra. Vārdos stāstīja, ka pārstāv zemi, kuŗa nekad nav karojusi un nevienam nav jaunu nodarījusi, bet tomēr ķīniešu komūnisti to okupējuši, lai iznīcinātu tibetiešu nacionālo kultūru un tur tautu verdzībā.

Programmas turpinājumā nolika vainagu pie Anglijas karoga, godinot britu karavīrus, kas krituši Korejā un citur cīņā pret komūnistu imperiālismu. Noliekot vainagu, skotu dūdinieks spēlēja tradicionālo sēru dziesmu „Meža puķes". Aizlūgšanas vārdi un Anglijas himna pabeidza svinīgo sarīkojumu.

Starpbrīdī sanāksmi uzrunāja britu apakšnama loceklis Džons Bigs—Dēvisons.

Pēc Foreign Affairs Circle savāktajiem datiem, komūnisma upuŗu skaits 50 gadu laikā ir: Pad. savienībā 45.000.000, pārējās Eiropas valstīs 3.600.000, Āzijā 46.200.000; kopā 94.800.000. Šie skaitļi liecina par visasiņainākajiem un drūmākajiem notikumiem cilvēces vēsturē. Šos notikumus pieminēja šai iespaidīgajā sanāksmē, kuŗa, varbūt, bija plašākais pretkomūnisma sarīkojums šai laikā pasaulē.

TIKAI VIENA . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

jums notika izstādes telpā. Tā ne viena kunga acs vien palaikam „novirzījās sāņus" un apstājās pie gleznotāja izstādītajiem plikņiem... Valdes atklājot, apvienības pr-ks P. Rasiņš apsveica goda biedru — Latvijas konsulu Montreālā V. Tomsonu, pasniedzot viņam albumu ar uzņēmumiem no viņa 60. dzimšanas dienas godinājuma sarīkojuma pērnajā gadā. Apmeklētājus ar mūzicēšanu iepriecināja Toronto kollēģijas ansamblis I. Šmites vadībā, bet par deju mūziku, kā arī kupleju vai senu un mīļu „šlāgeri", gādāja hamiltonietis A. Grinbergs. Pie galda konsuls V. Tomsons, A. Svenne u.c. pasniedza jautrus un nopietnus epizodus no latviešu dzīves. Tā vakars aizritēja sirsnīgās pārrunās, mūzikas skaņās un deju ritmos, starpbrīžos P. Rasiņam un A. Svennem novadot izlozi, kuŗā ikvienam bija iespēja laimēt skaistus, un paliekamus priekšmetus, pat rožu ziedus. Bija brīdis ar savu... šī vakara labu izdošanos.

R. S. V.

JĀZEPA UTINĀNA KALPOJUMS DZIMTENEI

Kad draugi un cīņu biedri Jāzepam Utinānam ieminas, ka gribētu atzīmēt dienu, kad viņš sasniedz „jaunības kalngalu" vai, skaitļos runājot, 60. dzimšanas dienu, viņš nevēlas runāt par sevi. Viņš runā par sava vada kaŗavīriem, kuŗus nevar aizmirst: „Viņi bija jauni zēni, daudzi tikko no vidusskolas sola, dzīvi neredzējuši un nedzīvojuši. Viņi cīnījās un krita pie Zilupes, Ludzas, Varakļāniem, Madonas un Ērgļiem... Vēl tagad, pēc gadu desmitiem, atmiņu ainavas ar šo jaunekļu sejām atnāk un sastājas apkārt, un tādās naktīs nenāk miegs..." Tā klusinātā balsī Jāzeps Utināns runā par sava vada zēniem, kuŗu komandieris viņš bijis daudzās kaujās, un zem viņa aceņu stikliem iemirdzas sērīgs valgums.

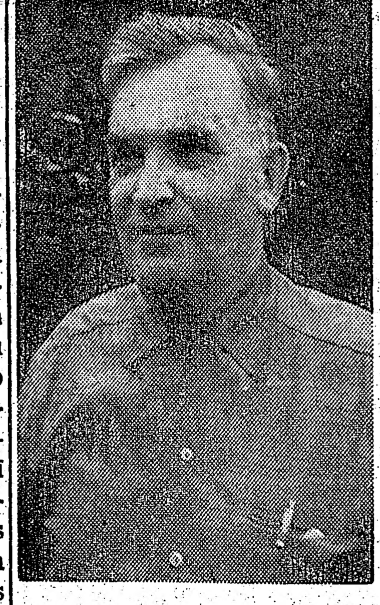

Jāzeps Utināns

Preses līdzstrādniekam, kaŗavīram un ilggadējam Daugavas Vanagu darbiniekam Jāzepam Utinānam 18. novembrī piepildās 60 dzīves gadu. Varbūt arī tas, ka viņa dzimšanas diena sakrīt ar lielo mūsu Latvijas dienu, ir iespaidojis un savā ziņā veidojis viņa kalpojuma ceļu savai tautai un dzimtenei. Jāzeps Utināns dzimis zemnieka mājās Preiļos. Ģimnaziju absolvējis Aglonā, viņš studēja Latvijas universitātē dabas zinātņu fakultātē. Lai sagādātu studijām līdzekļus, viņš strādāja sociālās apdrošināšanas laukā par revidentu slimokasēs. Jau kopš vidusskolas dienām viņa interese bijusi saistīta ar iespiesto vārdu un avīzēm, un tā viņš studiju laikā pievienojās preses darbinieku pulkam, būdams redakcijas loceklis avīzē „Jaunais Vords", kas iznāca Rīgā Vladislava Rubuļa, vēlāk Jāņa Rubuļa vadībā, un kalpoja plašai lasītāju saimei Latgalē.

Kā virsnieka vietnieku viņu 1943. gadā iesauca Latviešu leģionā. Kopā ar sava vada vīriem viņš izstaigāja daudzus grūtus kauju ceļus, Latvijas robežas aizstāvot pret Maskavas varas iebrukumu mūsu zemē. 1944. gada vasaras kaujās Vidzemē viņu smagi ievainoja, un ārstu lēmums bija: steidzīgi jāamputē sadragātā roka. Gūsta dienas Jāzeps Utināns aizvadīja kopā ar tūkstošiem kaujas biedru Beļģijā. Tur viņš bija pie Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanas kā iniciātoru grupas loceklis un bija arī pirmās vēlētās valdes sekretārs. ASV DV zemes valdē darbojas kopš 1951. gada, kopš 1956. gada ir apgādes daļas vadītājs.

Sākot ar 1966. gadu viņa pieredzējušai un sekmīgajai vadībai uzticēta arī DV centrālās valdes aprūpes daļa, kuŗa rūpējas par palīdzības sniegšanu tiem, kam tā nepieciešama, gan dzimtenē, gan Eiropas, Amerikas un citās zemēs. Šo darbu Jāzeps Utināns veic savās atpūtas stundās, kad pārrodas mājās no maizes darba. Viņš kautrīgi noraida katru atzinību viņam personīgi: „Es būtu tur kas ko lielu darījis? Tāpat kā kaŗavīra dienās — veicu savu pienākumu pret dzimteni, saviem cīņu biedriem un viņu ģimenēm, pret kuŗiem liktenis bijis daudz bargāks nekā pret mani. Atzinība pienākas visiem tiem tūkstošiem sirds cilvēku, kas ar saviem ziedojumiem katru gadu šādas palīdzības iespējas un sagādāt. Viņu ziedojumi vel dos nepasakāmo."

Jāzeps Utināns ar savu dzīvesbiedri, kuŗa ir ārste, dzīvo Čikagā. Viņš ir korporācijas Lacuania loceklis. Abas viņu meitas ir ieguvušas universitātes izglītību: Anita ar B. A. gradu socioloģijā, bet Brigita ar B. A. gradu vēsturē. Abas meitas turpina tēva uzsākto mūsu nacionālo interešu ievirzi, un arī Anitas un Brigitas intereses saistās ar latviešu sabiedrību un latviešu tautas likteni dzimtenē un pasaulē.

J. K.

Vai komūnistu upuris?

ZVIEDRIJĀ NOSLEPKAVOTS NO VERDZĪBAS IZBĒGUŠAIS LATVIETIS

Naktī uz 8. novembri Norčēpingā uz dzelzceļa sliedēm bezsamaņā atrasts un vēlāk miris 28 gadus vecais latvietis Vladislavs Kušners, kas 1965. gada Jāņos Norčēpingā nobēga no kāda padomju kuģa un lūdza aziltiesības Zviedrijā, kuŗas viņam arī piešķīra. Kušners līdz pagājušajam gadam strādāja kādā papīrfabrikā Norčēpingā, bet tad sāka braukt uz zviedru kuģiem.

Policijas izmeklēšanā gūti pierādījumi, ka Kušners uz dzelzceļa sliedēm nokritis no 10 metru augstā tilta. No divām varbūtībām — pašnāvība vai citu personu grūdiens — policija pārliecināta par pēdējo, tādēļ nāves cēloņu noskaidrošanā nekavējoties iesaistīta arī zviedru slepenā policija.

Bija zināms, ka Kušners pirms ierašanās Zviedrijā Latvijā sastāvējis komjaunatnē un bijis iesaistīts arī čekas aģentu tīklā. Padomju sūtniecība Stokholmā viņu ar draudiem mēģināja piedabūt uz spiegošanu arī Zviedrijā, bet Kušners katēgoriski atteicās un vairākkārt zviedru presei sniedza intervijas par padomju negēlīgajām izdarībām okupētajā Latvijā.

Lai izbēgtu no krievu sūtniecības uzbāzības un draudiem, Kušners gribēja izceļot uz ASV, bet viņu noraidīja. Īsi pirms traģiskā notikuma viņš bija pieņēmis darbu uz kāda zviedru kuģa, bet uzzinājis, ka tas dosies uz kādu sarkanās Ķīnas ostu, atteicās no darba uz šī kuģa.

Visi, kas nelaiķi pazina, kā zviedri, tā latvieši, uzskatīja viņu par ļoti kārtīgu un apzinīgu cilvēku un nepielaiž iespēju, ka viņš būtu labprātīgi meklējis nāvi. Līdzīgās domās ir arī zviedru policija, kas intensīvi turpina mīklainā gadījuma noskaidrošanu.

Nav izslēgta arī varbūtība, ka padomju aģenti gribējuši Kušneru nolaupīt, un viņš, nevarēdams no vajātājiem izbēgt, pats nolēcis no tilta uz dzelzceļa sliedēm. Uz to norāda tas, ka notikuma naktī padomju kuģis „Kokad" pēkšņi atstājis Norčēpingas ostu. Uz tā daļa apkalpes bijusi tā pati, kas uz „Alūksnes" 1965. gadā, kad Kušners nobēga. Kušners pazīstamiem bija jau agrāk izteicies, ka krievu rokās nekad dzīvs nedošoties.

Maz ticams, ka zviedru policijai izdosies patiesos nāves apstākļus noskaidrot, jo notikumam nav aculiecinieku un policijai to viegli norakstīt kā pašnāvības gadījumu. Uz to norāda arī ārstu izmeklēšanas protokols: „Miris no noasiņošanas, ko izsaukusi brūce krūšu kurvī, kas cēlusies, ķermenim atsitoties pret zemi." Nekas nenorādot, ka viņam kāds būtu uzbrucis...

Latvieši, kas ar Kušneru bijuši kopā dažas stundas pirms tā nāves, liecina, ka viņš nav bijis tādā garastāvoklī, lai varētu pielaist, ka izdarījis pašnāvību. Neuzmanības dēļ no tilta nokrist viņš arī nevarēja, jo to aizsarga metru augstas margas. Arī alkoholu Kušners nebija lietojis.

—s.

Papildināta dziesmu svētku rīcības komiteja

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas 28. oktobŗa sēde Klīvlendā, kuŗu vadīja pr-dis K. Avens, bija nozīmīga ar to, ka tajā piedalījās ALAs valdes pārstāvis Ivars Bērziņš, kas palīdzēja risināt politiskos jautājumus dziesmu svētku pārruņu gaitā.

Sēdes ievadījumā K. Avens iepazīstināja komitejas locekļus ar notikušajām pārmaiņām, jo darba apstākļu dēļ no mūzikas nozares aizgājis dziedonis T. Barbins, kuŗa vietā kā mūzikas lietu sapratējs aicināts māc. I. Gaide. Rīcības komiteja papildināta ar vairākiem jauniem darbiniekiem: Aivars Auzenbergs izraudzīts par palīgu galvenajam kasierim, None Saulīte būs palīdze saimniecības vadītājam, bet Millija Āboliņa darbosies dažādos mākslas jautājumos. K. Avens apsveica jaunos komitejas locekļus un novēlēja tiem labas sekmes kopīgajā darbā.

Pārrunājot telpu jautājumu jaundarbu koncertam, sēdē atzina, ka atkārtotās sarunas ar Severence Hall vadību nav devušas vēlamos rezultātus. Tādēļ nolēma palikt pie Music Hall lielajām telpām, kuŗas atrodas pilsētas centrā un ērti sasniedzamas no visām apmešanās vietām. Sīku ziņojumu par ieejas karšu iespiešanu sniedza finanču daļas vadītājs K. Miške un aicināja nozaŗu vadītājus būt ļoti taupīgiem. Biļetes paredz laist apgrozībā ar nākošā gada 1. februāri. Mūzikas nozare paredz pārsniegt budžetā paredzēto summu, tās vadītājs J. Ūdris domāja, ka praktiskajā darbā pie skaitļiem vien turēties nevar. K. Avens norādīja, ka var rīkoties tikai nozaŗu budžetu robežās, bet kopīgo komitejai atvēlēto budžetu nedrīkst pārsniegt pat par 1 centu.

Priekšsēdis K. Avens nolasīja Divreizdivi nometnes vadītāja rakstu, ar kuŗu lūgts dziesmu svētku sarīkojumos rezervēt nometnes dalībniekiem 100 vietu bloku. Šis pieprasījums izraisīja pārrunas, jo radīja jaunus apstākļus komitejas darbībā. Jauniešu vēlēšanos aizstāvēja māc. I. Gaide. Komiteja beidzot nolēma dot pozitīvu atbildi. Sakarā ar biļešu rezervēšanu techniskie jautājumi jākārto finanču daļas vadītājam.

Sarīkojumu daļas vadītājs E. Auzenbergs iecerējis „jaunu sarīkojumu", kuŗā dziesmu svētku apmeklētāji brīvajā laikā varētu pulcēties īpašās telpās un pavadīt patīkami laiku pie kafijas, maizītēm un vieglas programmas.

ALAs pārstāvis I. Bērziņš bija ieradies valdes uzdevumā, lai uzklausītu rīcības komitejas locekļu domas dziesmu svētku dažādajos jautājumos. Viņš domāja, ka svētki būs grandiozs notikums, no kuŗa jāiegūst iespējami lielākais politiskais kapitāls. Jānožēlo, ka ASV sabiedrība veltī mums maz vērības, turpretim visa amerikāņu prese savstarpēji sacenšas ar plašiem rakstiem par boļševiku revolūcijas 50 gadu atceri.

Rīcības komitejas priekšsēdis K. Avens izteica neapmierinātību, ka dažas centrālās organizācijas sāk organizēt cita rakstura lielsarīkojumus, kuŗi varētu aizēnot dziesmu svētkus. Pēdējiem būtu jāpaliek visa centrā. Organizāciju un draudžu pārstāvis J. Bungs izteica cerību, ka dziesmu svētkus atklāt ieradīsies ASV viceprezidents Hamfrijs; ja ne, jāmeklē cits efektīvs „pievilkšanas magnēts". ALAs valdei jādara viss iespējamais, lai dziesmu svētkus izmantotu politiskai propagandai. Tādēļ rīcības komiteja paredzējusi laiku kādam politiskam sarīkojumam, jo dziesmu svētki tomēr būs nozīmīgākais sarīkojums Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerē.

J. E.

20 GADU DARBĀ DIEVAM UN TĒVZEMEI

Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Vācijas vienība 22. oktobrī Frankfurtē bija rīkojusi organizācijas 20 gadu pastāvēšanas svinības. Visas apvienības mērogā jubileju atzīmēja jau septembŗa sākumā Čikagā, bet Vācijas vienība, kur karājies apvienības šūpulis, to darīja tagad ar svinīgu aktu Latviešu katoļu kultūras centra telpās.

Pēc dievkalpojuma, kuŗu koncelebrācijas kārtībā vadīja bīskaps B. Sloskāns, svinības ievadīja vienības seniore Māra Stubura ar uzrunu, norādot, ka pašreiz dzintariešu lielākā daļa dzīvo Amerikas kontinentā, bet Vācijā tikai 20 biedru. Seniore ziņoja, ka LKSA Dzintars kongress šāgada septembrī izraudzījis mākslinieku Juri Soikanu par apvienības goda biedru. Vienības sabiedriskais audzinātājs A. Spoģis pasniedza J. Soikanam apvienības krāsas.

Akadēmisko runu par tematu „Kristīgā kultūra un akadēmiķa atbildība" teica Alberts Spoģis. Referents apskatīja pašreizējo draudīgo situāciju, kuŗā cilvēks pats sevi un kultūru varētu iznīcināt. Kā glābēju ideju viņš ieteica cerību uz pasaules labāku nākotni, aicinot visus cilvēces pozitīvos spēkus, īpaši akadēmiķus, sekot II Vatikāna koncila lēmumiem un aicinājumiem pasaules kristianizēšanas darbā.

Svinībās piedalījās un jubilārus sveica bīskaps B. Sloskāns, ev.-lut. baznīcas pārstāvis R. Liepiņš, LSAV valdes pr-dis K. Āboliņš, ELJAs valdes pr-de D. Neimane, LKBV Druva valdes pr-dis J. Tjarve u.c. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu.

—xy

Jau 20.000 dolaru

Oktobŗa beigās Amerikas latviešu apvienība izsūtīja ap 15.000 vēstuļu ar aicinājumu ziedot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšanai. No tām adresātus nav sasniegušas apm. 250 vēstules. Katru dienu pienāk 100 — 150 atbilžu ar tautiešu ziedojumiem, un līdz 11. novembrim bija ienākuši 20.733 dol. Šī summa tomēr ir kopīgais savākums, ne tikai vēstuļu akcijas rezultāts vien.

Ņudžersijā no apmēram 2500 latviešiem atsaukušies 67 ziedotāji ar 859,50 dol. no izsūtītajiem 683 aicinājumiem. Vašingtonā, Merilendā un Virdžinijā izsūtīti 330 aicinājumi, bet līdz šim atsaukušies ap 100 tautiešu ar kopīgā ziedojuma summu pāri par 2000 dol. Kāda Vašingtonas studentu kopas sarīkojuma 32 dalībnieki saziedojuši 1085 dol. Šī rajona kvote ir 2000 dol., kas uzskatāma par izpildītu. Šai rajonā dzīvo ap 500 latviešu.

Pagaidām ienākuši divi 1000 dol. ziedojumi — no Viktora Otlana Vašingtonas pavalstī un no Sanfrancisko dziesmu svētku rīcības komitejas. „Lielo ziedotāju" akcija vēl nav sākta, bet kārtējā pasta akcijā ir vairāki 100 dol. daži 150 dol. un viens 200 dol. ziedojums. Aicinājumi „lielajiem ziedotājiem" vēl ir sekretāriātā neizsūtīti.

Par pārējiem rajoniem pagaidām pārskata trūkst.

☆

ALAs informācijas birojs izdevis angļu valodā aprakstu par Latvijas valsts dibināšanu un sasniegumiem 49 gados. Ievadā norādīts, ka Pad. savienība atzīmē boļševiku revolūcijas 50 gadu atceres dienu, uzsveŗot, ka latviešu komūnisti piedalījušies revolūcijas un pilsoņu kaŗā, un uzbrūkot Latvijas neatkarības laikam. Pēc ievada trīs lappusēs norādīts uz apstākļiem, kādos Latvija dibināta, un brīvības laika sasniegumiem. Uzsvērts stāvoklis pēc otra pasaules kaŗa, tautu pašnoteikšanās principi un politiskās tiesības. Beigās norādīts, ka Latvijas karogs pašreiz brīvi var plīvot tikai ārpus Latvijas.

—be

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

◉ Ņujorkas latviešu skolu kopīgs eglītes vakars šogad, laikam, nevarēs notikt, jo nav atrastas piemērotas telpas. Sarīkojums bija paredzēts pēc Ziemsvētkiem, kad atsevišķās skolas savus iekšējos svētkus jau nosvinējušas. Parasti Ņujorkas skolas šo kopīgo eglītes pēcpusdienu rīkoja pēdējā svētdienā pirms svētkiem Arlingtonas zālē, kuŗa tagad atrodas nepiemērotā stāvoklī, arī rajona „slava" mazinājusies, tādēļ neviens vairs negrib sarīkojumus tur apmeklēt. Atlikumu no šī sarīkojuma vienmēr izlietoja bērnu vasaras nometņošanas atbalstam. Ir iespējams, ka vēlāk notiks kāds kopīgs cita rakstura sarīkojums.

◉ Ņujorkas svētdienas skolu padome izdod Latvijas vēstures III daļu skolu vajadzībām. Tā iznāks 1000 eksemplāros, kuŗu daļu atpirks ALAs izglītības nozare.

KALAMAZŪ

◉ Publikas sumināјumus aplausu un ziedu veidā saņēma visi dziesmu spēles „Frīdrichs un Doroteja" tēlotāji 21. oktobŗa Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas rudens sarīkojumā. Spēli izrādei bija sagatavojusi autore A. Znatnaja, un tajā piedalījās R. Mazkrista, H. Pole, L. Krautmane, A. Sile, V. Dunkulis, H. Celms, D. Jumiķe, O. Reinvalds, A. Znatnaja un A. Znatnajs, bet A. Bārzdelis bija gādājis par gaismām un H. Celms par skatuves ietērpu un kostīmiem. Mūzikas pavadījumus veica Arn. Kalnājs. Pēc izrādes bija kopīgas vakariņas un loterija. Sarīkojumā ieradās vairāk nekā 300 apmeklētāju, dodot dāmu komitejai 1315 dol. ienākuma.

◉ Latviešu skolas vecāku padome konstruējusies šādi: pr-dis P. Lizenbergs, 1. vietnieks A. Kajaks, 2. vietnieks I. Roziņš, sekretāre M. Bērziņa, kasieris R. Ozoliņš, saimniecības vadītāja A. Puriņa, sarīkojumu kārtotājs un bibliotēkas pārzinis P. Lielzuika.

GRAND RAPIDI

◉ Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes rudens sarīkojumu ar bazāru 5. novembrī baznīcas sabiedriskajās telpās atklāja draudzes pr-ks O. Jirgensons. Deklamēja A. Sarma un M. Grundule. A. Štama vadībā notika mazs uzvedums „Dāmu komitejas sapulce" — pēc kāda A. Voitkus darba. Draudzes dāmas bija sarūpējušas kafijas un pusdienu galdu, arī loteriju. Lielu piekrišanu izpelnījās E. Kesneres latvisko izstrādājumu stends, daudziem iegādājoties audumus un keramiku. Bazārs bija labi apmeklēts un dos apm. 1000 dol. atlikumu draudzes vajadzībām.

● Saskaņā ar Latviešu kreditsabiedrības valdes lēmumu kasieŗa vietnieka amats uzticēts Vilnim Ariņam. Kreditsabiedrības kapitāls pārsniedzis ¼ miljona dolaru robežu.

● Sakarā ar ALAs izglītības biroja norādījumu, ka visām latviešu skolām ASV jāievēro noteiktais stundu skaits un to sadalījums, šo jautājumu plašāk pārrunāja vietējā latviešu skolā, piedaloties bērnu vecākiem, skolotājiem un Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes priekšniekiem. Apspriedē atzina, ka skolas sekmīgākam darbam nepieciešams vairāk laika un mācību ilgums pagarināms, iedalot to 5 stundās. Skolas pārzinis V. Lībants izteicās: „Skolotāji ir gatavi upurēt savu laiku un enerģiju, lai ieaudzinātu mūsu bērnos mīlestību uz Dievu un savu tautu. Mūsu draudze skolas darbu atbalsta meteriāli. Tagad ir tikai viena vēlēšanās: lai bērnu straume nebeigtu plūst uz latviešu skolu, kuŗā tā var augt latviskā vidē, kuŗā nodrošināta latviska un reliģiska audzināšana. Smagākos upuŗus, protams, nes ģimene, bet tā saņems arī dziļāko gandarījumu, ja bērni izaugs par krietniem latviešiem."

V. Z.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 24.500, iemaksa $ 4,500.

Danforth — Greenwood: Divstāvu 8 istabu divu dzīvokļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas un garāžas iespēja. Kopīgā cena $ 26.500. Iemaksa $ 4.500.

Greenwood — Gerrard: Atsevišķa 7 istabu māja. 2 virtuves, moderna eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 19.500, iemaksa $ 2.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTO ŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Jaunie latvieši – saņemiet savus dzejniekus!

Apgāds „IMANTA" Kopenhagenā ar oktobri sācis laist klajā „Mazās serijas" izdevumus, kas iznāks katru mēnesi un ik reizi veltīti viena jaunās paaudzes autora dzeju izlasei.

Šī serija ir nekomerciāls pasākums, kas grib pakalpot dzejas draugiem, latviešu kultūrai un jo īpaši jaunajiem dzejniekiem, dodot tiem publicēšanās iespējas, lai viņi varētu radīt ne tikai savam laikam, bet arī savai videi.

SERIJAS AUTORI UN VIŅU DARBI:

Velta Sniķere „Piesaukšana", Gundārs Pļavkalns „Caurspīdīgās ēnas", Jānis Viesiens „Māla bezdelīgas", Voldemārs Avens „Caurumi", Roberts Mūks „Nāve un Otto", Valdis Krāslavietis „Atzīšanās", Pāvils Johansons „Sudraba ceturksnis", Richards Rīdzinieks „Patiesību meklējot sacerētas ritmiskas piezīmes, lasāmas skaļā balsī", Ojārs Jēgens „O. J. Kopenhagenā un citi dzejoļu cikli un poēmas", Valda Kajaka „Magones", Tālivaldis Ķiķauka „Zēns un pūķis" — poēma, Aina Zemdega „Dzejoļu izlase".

„Mazās serijas" izdevumi, pasniegti glītā, modernā „pocketbook" formātā, aptver 32 lapp. ar jaunās paaudzes virtuozā grafiķa Ilgvara Šteina vāku rotājumiem.

Katra burtnīca maksā tikai 1 ASV dolaru. Tiem, kas pieprasa jau tagad visu seriju un iemaksā 12 dol., apgāds šī pasākuma noslēgumā piesūtīs par brīvu greznu kaseti „Mazās serijas" izdevumu uzglabāšanai.

Glītie, aktuālie „Mazās serijas" izdevumi labi piemēroti apsveikumiem svētkos pasta kartītes vietā, ģimenes svinībās, draugu un paziņu apdāvināšanai. Tie ir lēti, moderni un gaumīgi.

Pasūtinājumi adresējami tieši apgādam.

Apgāds
IMANTA
Oldmarken 12
Copenhagen
Denmark

PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGATI.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Augusts Nopūta

SLIMNIECE

FEĻETONS

Caurumīša pēdējā laikā sirguļoja. Brīžam iesāpējās pakrūtē, brīžam mugurā, bet reizēm kājās iemetās krampis.

— Ej pie ārsta, — Caurums teica, — Liec, lai iztaisa čekapu.

— Gan ziemā aizies, — Caurumīša atrunājās. — Tagad nav laika.

Nākamajā reizē, kad Caurumīša satika Čemurieni, abas pārrunāja savas slimības, salīdzināja simptomus un noteica diagnozes. Nebija šaubu: visas zīmes rādīja, ka Caurumīšai ir auscērums vai vēl kas nelabāks un ka ar to pašu jau dažs labs aizstaigājis uz Kukaiņciemu, ja nedabūjis vecā mēnesī šķitu vaivariņu tējas apliekamos. Tie jāliek uz sāpošās vietas, bet pašai jāguļ uz kreisajiem sāniem, lai asinis dabū satecēt sirdī. Visas slimības parasti sākas tāpēc, ka cilvēkiem netīras asinis, bet tās, kā zināms, tīrās sirdī.

Draudzenes vēl šo to pārsprieda, un Caurumīša atgriezās mājās domīga. Uz kreisajiem sāniem viņa varēja gulēt, tas nebija nekas, bet nelāgāk bija ar vaivariņiem. Kur šajā trakajā zemē dabūt vaivariņus? Viņa pat nezināja, kā veikalā prasīt.

Bet slimība, ja vien par to iedomāja, pieņēmās spēkā. Sāpes vairs nestaigāja, bet koncentrējās vienā vietā. Kādu dienu Caurumīša pat palika gultā, un Caurums atsauca ārstu.

— Uz slimnīcu, — ārsts noteica. — Jāizmeklē. Vai pats aizvedīsit jeb vai man dabūt ambulanci?

— Pats, pats! — Caurums pamodās kā no paģirām. — Ko nu ambulanci — nav jau nekas lauzts!

Ārsts piezvanīja slimnīcai, pieteica, ka gaidāma slimniece un aizsteidzās. Caurums atguva valodu.

— Jā, — viņš teica, — tā nu tas iznāk... Cik ilgi, kad abi sološies līdz mūža galam kopā turēties? Bet katram jau savs laiks... Tik nu, ka tev taisni tādā reizē, kad gribējām istabas krāsot... tā sakot... ē — chem, chem!...

Kad izklepojās, kļuva vieglāk. Sievu vīra mīlestības apliecinājumi bija aizkustinājuši.

— Nevankšķi, — viņa pati norausa asaru un pagriezās uz kreisajiem sāniem. — Gan būs labi. Viņiem tagad tādi mašiņi...

— Ar tiem viņi arī nekā nevar pateikt, — Caurums turpināja prātot, slimnieci mierinādams. — Viss jau tikai, cik pats saturas. Ja palaižas, tad nekādi mašiņi nelīdz.

— Vai es palaižos?! — Caurumīša saslējās uz elkoņiem. — Padod manus blūmerus.

Caurums padeva prasīto, nopūtās un gāja posties. Katram jau pienāk sava reize... Neviens, tā sakot, virs zemes nav mūžīgi...

Apvilcis jaunās kurpes un apsējis sarkano kakla saiti, ko meita pērn Ziemsvētkos bija dāvinājusi un teikusi valkāt tikai godos, Caurums aizgāja uz garāžu. Ieburkšķinājis savu ševiti, viņš iesēdās aiz stūres un sāka gaidīt. Cik daudz laimīgu stundu viņš šais spēkratos bija pavadījis kopā ar Minnu! Kā, piemēram, tajā reizē, kad brauca mājās no dziesmu svētkiem, bet Minna šo visu laiku bukņīja, lai neaizmieg. Vai, par provi, toreiz, kad Lampatāns pie Taisnīšām piesmēlās un savā vāģī netika iekšā, bet Amālija viņu iemānīja pie Caurumiem un tad mīlīgi noguļēja līdz pat mājām. Tie visi bija jauki brīži un atmiņas. Un tagad tam tik tuvs un nelāgs gals...

Izmeklēt... Vai viņš nezināja, ko tas nozīmēja? Tie tikai izmeklēja, cik slimajam naudas! Un Minna arī tāda kā zoss — nevar pateikt skaidri: sāp te, vaina tāda, dod tādas un tādas zāles! Būtu bijis ieņēmusi melno tēju ar spirtu — ne kas sāpētu, nekā. Bet ar sievietēm jau tā bija — kā tik' mazliet, tā tūlīt... Tagad pat — nez', kur viņa vīnatojas? Cik lai viņš te ilgi sēž un nīkst?

Caurums izrausās no mašīnas un gāja atpakaļ mājā. Sievas nebija ne guļamistabā, ne pagrabā, kur tiem bija vannas istaba, lai nebūtu jātraucē augšas stāva mītnieki.

— Ka nav vien kas noticis! — Caurums satraucās. — Būs no tiesas slima!

Virtuves durvīs Caurums palika stāvam kā kādreiz Lata sieva Sodomas saburba malā: uz pavarda bija uzlikts lielais katls un tajā sagāzti skābie kāposti. Galds bija pilns tukšajām kāpostu skārdenēm, svaigo kāpostu kaceniem un ābolu mizām.

— Minna! — Caurums beidzot atguva valodu. — Ko tu, slims cilvēks... Kam tu tos sutini?

— Vai tu gribi badu mirt, kamēr es slimnīcā? Jeb staigāsi atkal pie Lampatāna, un tad abi...

— Bet kamēr izsautēsi, būs vakars klāt! Kas mūs vairs slimnīcā ņems pretī?

— Tad aizbrauks rītu, — Caurumīša iesvieda kāpostu katlā tauku piku. — Un tu pa to laiku aizej uz kornerstori pēc miltiem. Es tev sacepšu pīrāgus, tie ilgāk turas svaigi.

Caurums pakasīja pakausi.

— Bet dakteris teica... un slimnīcā tevi arī gaida.

— Tu tagad nedaktero, bet ej. Un paņem kādas četras mārciņas maltās gaļas. Padomā — šis man teiks, ko dakteris sacījis!

Caurumīša uz slimnīcu tomēr netika arī nākamajā dienā. Naktī tai ienāca prātā, ka jānocep arī karbonādes, un tā priekšpusdiena aizgāja pie pavarda. Ap pusdienas laiku piezvanīja ārsts un sirdījās, ka vājniece vēl nav slimnīcā.

— Jums nu, kungs, šodien jāpaciešas vēl bez manis, — Caurumīša teica. — Man te vēl šis un tas... Es savu veco zinu — ja paliks bez ēdamā, tad ar Lampatānu kopā pa šeņķiem vien staigās, bet man slimnīcā no uztraukumiem miera nebūs neviena brīdī. Vai die'!...

Ārsta atbildi viņa vairs nedzirdēja, jo no virtuves sāka velties zili - pelēki dūmi. Viņa nosvieda klausuli un metās glābt glābjamo.

— Kā tāda dzīva nelaime! — Caurumīša sūkstījās par ārstu, apdegušo gaļas gabalu no pannas skrāpējot. — Traucē darba cilvēku!

Darba cilvēks tikai pēc pēdējās pannas attapās, ka visu dienu nekas nav sāpējis. Arī spiediens pakrūtē bija pazudis.

Kad pārnāca Caurums no darba, viņa pašreiz laida krāsnī pēdējo dzeltēnmaizes klaipu.

— Nu? — Caurums teica. — Gatava? Varam braukt? Un kam tu to kliņģeri? Tu zini, ka es to neēdu!

— Tas nav tev. Bet man tagad tik daudz sacepts, ka pasaucu Čemurieni ar Kripatiņu, lai nāk palīgā apēst. Bet tām jādod dzeltenā maize klāt. Nav jau vīrieši.

— Un slimnīca? Vakar gandrīz vai mirt taisījies, bet šodien pārtijas rīko!

Caurumīša atmeta ar roku. Ar vīriešiem nebija jēgas strīdēties; tiem trūka loģikas.

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.

SPECIĀLS SVĒTKU PIEDĀVĀJUMS
Automobiļi, televīzijas ap., transistorradio, skaņulenšu aparāti un daži motocikleti ar 10% atlaidi svētkiem. Pasūtinājumi jānodod ar tādu aplēsi, lai tie mūs sasniegtu 29. decembrī, tas attiecas uz pazemināto cenu.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet mūsu katalogu tekstilijām un mājturības priekšmetiem. Pasūtiniet
Gramercy
jau tagad Ziemsvētkiem.
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street, New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

VĒSTULE NO . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

reiz sabrūk visas tirannijas, kuras iekarojušas citas zemes un to tautām ar varu uzspiedušas savu gribu. Sabruks arī sarkanā tirannija. Kad tas notiks, to nezina neviens. Varbūt mums būs vēl daudz jācieš. Tad uzsitīsim dūri uz galda un paši sev pavēlēsim izturēt, kaut vai tikai tādēļ, ka esam latvieši! Sarkanās tirannijas sabrukuma stunda būs 18. novembra Latvijas augšāmcelšanās brīdis. Vai tas būs novembrī vai maijā, tas vienalga. No pasaules malu malām mūs tad kopā sasauks latviešu gars — Daugavas vanagu gars.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

18. novembrī — pl. 8 vak. Ītona auditorijā Latvijas valstssvētku atceres svinības.

11. — 19. novembrim. — Agra Anšmita gleznu izstāde Latviešu nama augšējā zālē. Atklāšana pl. 2 p.p. 11. novembrī.

19. novembrī — plkst. 11 no rīta „Humberlea Church of God" baznīcā 2810 Weston Rd., latviešu misionārs R. Kampars.

19. novembrī — plkst. 6 vak. Latviešu namā ilggadējais latviešu misionārs Indijā — R. Kampars.

22. novembrī — plkst. 8 vak. Walmer Rd. baptistu baznīcā latviešu misionārs R. Kampars.

24. novembrī — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcā latviešu misionārs Indijā — R. Kampars.

30. novembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski ētisku pārdomu vakars „1967. gads jeb Cilvēks un viņa pasaule", māc. R. Ekšteins.

2. decembrī — pl. 7.30 vak. Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars ar bazāru Lansdowne Assembly zālē.

2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas kaŗaskolas atceres aktu. Ieeja pret ielūgumiem.

8. decembrī — plkst. 9.05 vak. TLB inž. un techniķu kopas referāts Latviešu namā. Referēs inž. P. Čerņavskis — „Ontario atomspēkstacijas".

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

9. decembrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā DV Toronto nod. Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

HAMILTONA

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

LATVIAN MUSIC
2 IZCILI JAUNIZDEVUMI
LP 16
Ādolfs Kaktiņš, Mariss Vētra, Amanda Liberte-Rebāne dzied operārijas un tautas dziesmas.
LP 031
Latgaļu populārās tautas dziesmas Rūtoj bite rūtoj saule, Lobs ar lobu sasatyka, Tōļi dzeivoj mona mīlō, Tolka tolka bōleņam u. c., izpilda vokāli ansambļi, koŗi ar koklēm un orķestri.
Visas Latvian Music skaņu plates iespiež pasaulslavenā Deutsche Grammophon Gesellschaft. Tādēļ techniskā kvalitāte vienādi augstvērtīga abu šo firmu izdevumiem, bet brīnišķā latviešu mūzika atskan gan tikai no Latvian Music skaņu platēm.
Pieprasiet
DV Grāmatnīcai
491 COLLEGE ST. Toronto 4.
Tālr. 921 - 7121
LP @ $6,- / EP @ $1,50 + takse.

VALD. BEBRIS
759 - 0266
sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.
Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837
Tautiešiem atlaide

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

DĀVINIET ZIEMSV
DRAUGIEM UN PA
DAUGAVAS VAN
IZDEVUMUS!

T. Dangavs — Strandējušo sala, proza.
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. p
za angļu valodā ......
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Di
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērni
„ Tu debesis turi savās rokās
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, ro

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

AG ROTAS
A. GUG
ZELTK
Latviskas rotas ba
sudrabā u
Darbnīcā — 25 M
Don Mills, Ont.,

Apgāda
DAUGAVAS VANA
izdevums

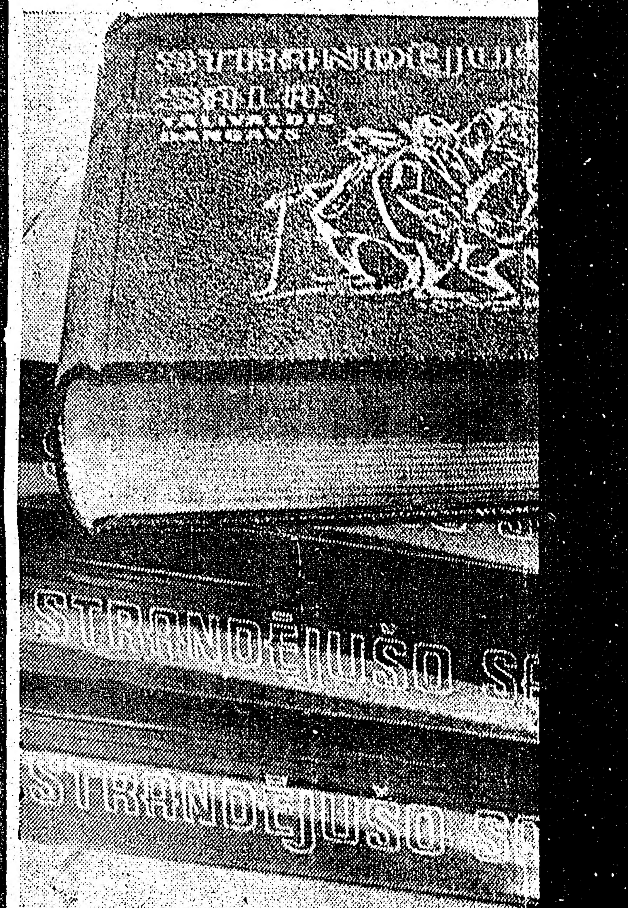

T. DANGAVA
stāstu krājums
STRANDĒJU
SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāst „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bad pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappus iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu u autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20 GRĀMATNĪCAM

DVG RĀMATNI
491 College St., Toronto 4

MĒS IESPIEŽAM
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJAD
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅ
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APL
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT L
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

...CIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

— Gerrard: Atsevišķa 7 istabu māja. 2 ...oderna eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena ...aksa $ 2.000.

...GALVI NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...S LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Sarīkojumu kalendārs

Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purys.

HAMILTONA

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

LATVIAN MUSIC

2 IZCILI JAUNIZDEVUMI

LP 16

Ādolfs Kaktiņš, Mariss Vētra, Amanda Liberte-Rebāne dzied operārijas un tautas dziesmas.

LP 031

Latgaļu populārās tautas dziesmas Rūtoj bite rūtoj saule, Lobs ar lobu sasatyka, Tōļi dzeivoj mona mīlō, Tolka tolka bōleņam u. c., izpilda vokāli ansambļi, kori ar koklēm un orķestri.

Visas Latvian Music skaņu plates iespiež pasaulslavenā Deutsche Grammophon Gesellschaft. Tādēļ tehniskā kvalitāte vienādi augstvērtīga abu šo firmu izdevumiem, bet brīnišķā latviešu mūzika atskan gan tikai no Latvian Music skaņu platēm.

Pieprasiet DV Grāmatnīcai

491 COLLEGE ST. Toronto 4. Tālr. 921 - 7121

LP @ $6,- / FP @ $1,50 + takse.

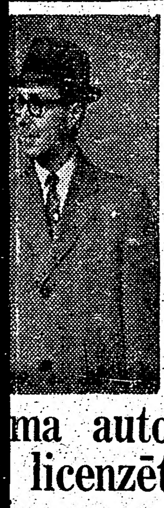

VALD. BEBRIS

759 - 0266

sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.

...ma auto apdrošināšana ...licenzētam braucējam

LATVISKAS ROTAS

...DIMANTI - PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas KIVLENIEKS

...ARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4

Tautiešiem atlaide

...A PĒRKONE

...šana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.

...RAH — ANN'S Beauty Salon. ...wning Ave. HO 3-5198, Toronto.

...RISON FUNERAL HOME LTD.

467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

...GA UN SMALKJŪTĪGA ...DĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

...OMAŠĪNAS

...VELLE ...O ...EVY II ...TORS ...TO ...AUDE ...-1131

DĀVINIET ZIEMSVĒTKOS DRAUGIEM UN PAZIŅĀM DAUGAVAS VANAGU IZDEVUMUS!

T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā

Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevums

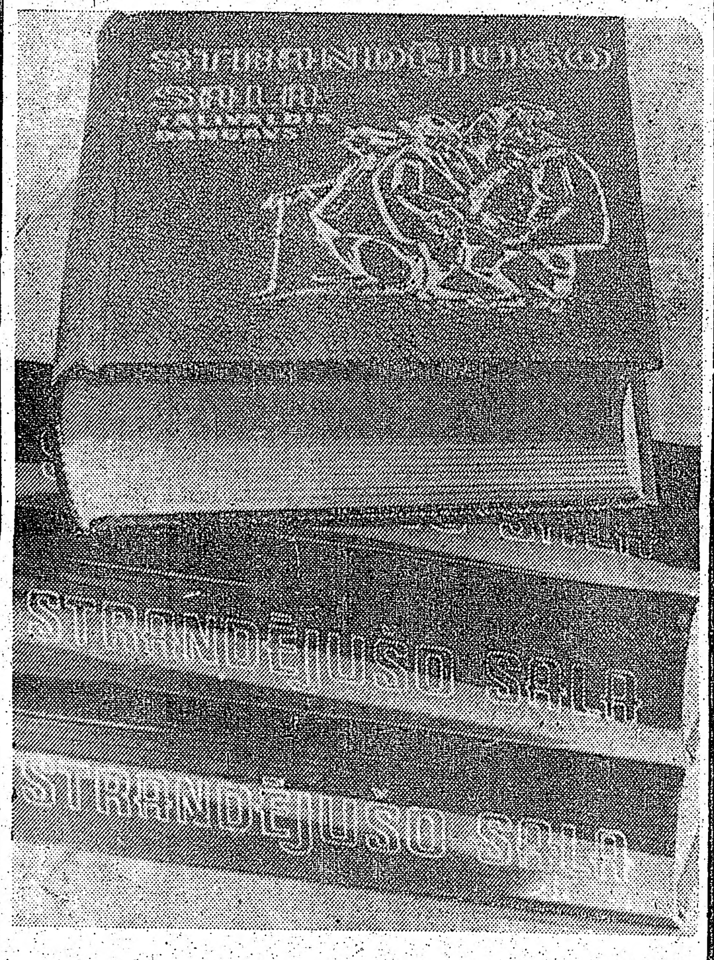

T. DANGAVA stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ

491 College St., Toronto 4, Ont. CANADA.

TEL.: 921—7121

CODE 416

Dr. Juris Prieditis

TAGAD PIEŅEM SLIMNIEKUS TORONTO:

145 Main St. (pie Gerrard St. E.) Toronto 13.

Iepriekšēja pieteikšanās pa tālr. 699-3619.

Carlton tramvajs vai Main St. autobuss.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

FABRIKAS IZPĀRDOŠANA

DĀMU VIRSBIKSES ▪ SVĀRKI ▪ BLŪZES ▪ MĒTEĻI ▪ DŽEMPERI ▪ KOSTĪMI ▪ U.C.

par puscenu un lētāk.

4. stāvā 489 College Street, Toronto 4.

Atvērts piektdienās no pl. 5 p.p. — 9 vak., sestd. no pl. 9 rītā — 6 vak.

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas saiņus saviem piederīgiem uz svētkiem!

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros.

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4— iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6— 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg	32.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.80
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	$ 39.90
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	$ 24.90
Nr.34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu .... — 20 mārc.	$ 22.70
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	$ 37.50
Nr. 36 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku .... — 40 mārc.	$ 30.75
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	$ 29.75
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	$ 51.50
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	$ 29.50
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 mārc.	$ 52.50
Nr.41 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	$ 27.50
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	$ 45.50
Nr. 43 4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	$ 20.90
Nr. 44 — iepriekšējais sainis dubultots	$36.50
Nr. 45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts kopā 38 mārc.	$49.50
Nr. 46 — 5. kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr. siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 g pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 g pipari, 200 g lauru lapas, 50 g vaniļas cukurs — 38 mārc.	$ 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas va-lūtai.

DV GRĀMATNĪCAS

— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30— 5 p. p., sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

Aizsaukts mūžībā mūsu mīļais

Fricis Vegeners

Dzimis 1897. g. 19. oktobrī Liepājā, miris 1967. g. 6. novembrī Ņujorkā.

Laiks aizsteidzas ar vēja spārniem —
Te šūpulis, te atkal kaps;
Bet paliks tas, ko tu šeit krājis
Virs zemes jeb priekš mūžības.

Neaizmirstamā piemiņā viņu paturēs:

SIEVA, MEITA, ZNOTS UN MAZBĒRNI

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

RUNCĪTIS

atdodams labās mājās, 5 mēn. vecs, pelēks ar baltu, tīrīgs.

Zanīt — 466—1280

Sūtiet naudu uz LATVIJU

un saņemiet par to vairāk, nemaksājot sūtīšanas izdevumus.

US dolaru certifikāti vislabākā dāvana

TIKAI US DOLARU CERTIFIKĀTI

dos jūsu piederīgiem izdevību četrreiz vairāk iepirkties nekā skaidrā naudā rubļos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI AR US DOLARU CERTIFIKĀTIEM

jūsu piederīgie spēs iegādāties visu, kas viņiem vajadzīgs — pārtiku, apģērbu un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu un vietējos ražojumus caur speciāliem VNESHPOSYLTORG dolaru veikaliem par pazeminātu cenu dolaros.

To jūsu piederīgie apstiprinās.

PILNĪGA GARANTIJA. BEZ PIEMAKSAS.

Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.

Pasūtiniet TAGAD TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.

Pieprasiet jaunāko bezmaksas cenrādi.

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

Vai Jūsu „Latvija Amerikā" abonements jau pagarināts?

LATVIEŠU NAMS

izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.

TELEFONS 922—2931

491 College St. Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tel. EM 6—5946

Suite 545

17 Queen Street E.,

Igauņu CEĻOŠANAS AĢENTŪRA

Tempo Travel

592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7. Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

10% PAZEMINĀJUMS dāvanām uz LATVIJU tikai uz īsu laiku. Beidzamais datums ir 1967. g. 29. dec.

AUTOMOBIĻIEM
MOTOCIKLIEM
TV APARĀTIEM
TRANSISTORA RADIO
SKAŅU LENŠU APARĀTIEM

Pieprasiet cenrādi. Pasūtiniet tagad un tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6 - 5152

1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511 Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.

2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš

816 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

Everlast Heating Co. 463-3613

Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK

BARRISTERS and SOLICITORS

365 Bay Street, Toronto

tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS

▪ attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide ▪

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.

Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

East York — (O'Connor Dr. un Pape): 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, liela moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un garāža. Īpašums labi uzturēts. Prasītā iemaksa $ 6.000.

Danforth — Broadview: 5 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš, garāža. Viena obligācija. Iemaksa $ 2.500.

Eglinton — Bayview: Atsevišķa dubultķieģeļu 3 dzīvokļu māja. Privāts iebraucamais ceļš un 3 garāžas. Īpašums 8 gadus vecs.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARI ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

IZRAUDZĪTAS IZLASES

ASV un Kanadas latviešu izlašu sacensībām basketbolā un volejbolā, kuŗas 25. novembrī notiks Toronto, vienību sastāvus jau izraudzījuši mājinieki un uzsākuši koptreniņus, lai būtu iespējami labākā sniegumā.

Basketbola izlasē iedalīti A. Richters, E. Petmanis, J. Brikmanis, V. Treiguts, I. Dulmanis, J. Vilmanis, J. Zentiņš, V. Kauliņš, E. Pilskalnietis, P. Akers, J. Udrovs, L. Timermanis, J. Daugavietis un Daugulis. Vienību vada R. Kadiķis ar palīgu G. Ezeru.

Sieviešu volejbolā: D. Žulpa, E. Leja, H. Richtere, L. Morusa, A. Alberta, V. Viškere, Z. Endzeliņa, I. Dobele un V. Ādmine. Vienības vadītājs Ivars Leja.

Vīriešu volejbolā: L. Eichvalds, I. Leja, R. Priedītis, A. Richters, O. Šustiņš, J. Vilmanis un M. Žulps, kas ir arī vienības vadītājs.

Vēl nav zināmi ASV izlašu sastāvi, kuŗi, domājams, galvenokārt komplektēsies no vidējo valstu LSP spēlētājiem.

Sacensības 25. novembrī sāksies plkst. 1.30 dienā Woodgreen Community Center vingrotavā 835 Queen St. E. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā dabūjamas pie vietējo latviešu klubu priekšniekiem. Sportistu ballei, kas 25. novembrī plkst. 8 vakarā notiks Latviešu namā, iejas kartes jau izpārdotas. —cbb—

40 GADU SPORTA DARBĀ

Šai rudenī uz 40 gadiem sporta darbinieku rindās var atskatīties Latviešu sporta apvienības Kanadā futbola nozares vadītājs Arnolds Grīnbergs. 1927. gadā viņš bija savas futbola vienības pārstāvis Rīgas futbola savienībā un sporta organizēšanas darbu turpinājis Latvijā, Vācijā, Anglijā un tagad jau vairāk nekā 15 gadu Kanadā. A. Grīnbergs ir arī Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē prezidija loceklis. —cbb—

ŠACHISTI SĀK RUDENS SEZONU

Ņujorkā kopš 11 gadiem darbojas Baltiešu šacha klubs, bet kopš pagājušā gada rudens arī Latviešu šacha klubs. Līdzīgi iepriekšējam gadam, arī jaunajā sezonā vairāki latviešu šachisti vienlaicīgi spēlēs abu klubu meistarsacīkšu turnīros. Spēļu vakari Baltiešu klubā notiek piektdienās, bet latviešu klubā trešdienās.

Latviešu šacha klubam, kas iekārtojies DV namā Kvīnsā un kuŗu noorganizēja un vada Jānis Lācis, paredzama, iespējams, it nozīmīga loma sakarā ar vispārējo latviešu šacha kongresu 1969. gadā, jo iepriekšējā, t. i. 6. Ziemeļamerikas latviešu šacha kongresā, kas notika šāgada maijā Čikagā, nolēma, ka 7. kongress rīkojams Ņujorkā.

Baltiešu šacha klubā kā skaitliski, tā spēles prasmes ziņā galveno kodolu veido latvieši. Gada sapulcē amatos ievēlēja līdzšinējos: par priekšsēdi lietuvieti Edvardu Stakni, sekretāru — Jāni Pamiljenu un kasieri — Pēteri Zirni.

Sezonas atklāšanas zibeņturnīros abos klubos pārliecinoši uzvarēja Jānis Pamiljens; Latviešu klubā ar iespējamiem 8 punktiem, bet Baltiešu klubā ar 6.5 no iespējamiem 8 punktiem.

V. T.

Speciāli Ziemsvētkiem — pasūtiniet savlaicīgi!

Populāros un vērtīgos itāliešu nailona lietusmēteļus.

Kungiem un dāmām—tumši zili, tumši zaļi un tumši brūni. Cenā ietilpst viss; un jūsu piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

1. lietusmētelis .. US$ 23.40
2 lietusmēteļi 36.30
3 lietusmēteļi 51.20

Garšīgie pārtikas saiņi ar amerikāņu produktiem, vienmēr patīkama dāvana.

IT - 505 .... $25.90
4,5 mārc. cukura, 4,5 m. rīsu, 4,5 m žāv. bekona, 4,5 m. kviešu miltu, 2,25 m. tauku.

Special No. 1 .... $33.00
10 mārc. kviešu miltu, 1,25 m. grauzdētas kafijas, 1 m. šokolādes, 2,25 m. tauku, 2,25 m. rīsu, 1,25 m. siera, 1,5 m. salami.

Delicious $39.50
1,25 m. grauzdētas kafijas, 1 m. šokolādes, 10 unc. tējas, 2,5 m. cukura, 1,25 m. cepamās eļļas, 1,25 m. siera, 2,5 m. kviešu miltu, 2,5 m. žāv. augļu, 1,25 m. žāv. bekona, 1,25 m. žāv. šķiņķa, 1,25 m. rozīnu, 1,25 m. labāko biskvītu, 10 unc. piparu.

Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi par svētku dāvanām. Pasūtiniet tagad tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010 USA.

Kājām samītas tiesības

ASV prezidents Lindons Džonsons savā 5000 jūdžu gaŗajā braucienā pa dienvidu pavalstu militārajām apmetnēm aicināja uz mieru Vietnamā un izteicās, ka ir gatavs tikties ar Hanojas pārstāvjiem uz kāda neitrāla kuģa neitrālos ūdeņos, ja tas paātrinātu miera jautājuma kārtošanu. Prezidents jau agrāk bieži bija uzsvēris, tāpat viņa palīgi, ka gatavs tikties ar Hanojas emisāriem „katrā vietā un katrā laikā". Līdzšinējie Džonsona miera piedāvājumi nebija guvuši Hanojā nekādu atbalstu.

Džonsons runāja uz gaisa spēku bazes kuģa „Enterprise", uzsveŗot, ka ASV vēlas mieru „katrā zemes stūrī". Līdz šim Hanoja spiedusi amerikāņus kaŗot, bet tai jārāda tikai miera griba, un ieroči klusēs. Šai sakarā prezidents atcerējās Ņufaundlendā noenkuroto amerikāņu kuģi, uz kuŗa 1941. gadā „divi tālredzīgi politiķi — Franklīns Rūzelts un Vinstons Čērčils deklarējuši, ka nedrīkst būt territoriālu pārmaiņu, kuŗas nesaskanētu ar attiecīgās tautas brīvi izteikto gribu un ka katrai tautai ir tiesības dzīvot drošībā savas zemes robežās, dzīvot brīvībā un bez bailēm. Prezidents Džonsons tālāk norādīja, ka „valstis var satikties un atkārtot šo brīnumu; bet ja tās satiekas, tad tām jāpamatojas uz šiem diviem Atlantijas chartas galvenajiem principiem".

Tiktāl ASV prezidents Džonsons. — Skaisti vārdi un skaisti principi. Tie jau bieži dzirdēti, tos tagad atgādinājis arī prezidents Džonsons. Cik vērti tie bijuši, to vislabāk zina apspiestās tautas. Viss noticis tieši pretēji, kā deklarēts pirms 25 gadiem, un vēl nekas nav mainījies! Kas to prezidentam Džonsonam aizrādīs?

Uz Džonsona runu, kā varēja gaidīt, tūlīt atsaukusies Hanoja. Ziemeļvietnamas komūnistu partijas laikraksts „Nhan Dan" komentējot Džonsona runu, jautā: „Ko ASV gaisa spēki vēl meklē Ziemeļvietnamā? Vairāk barbarisku bumbošanu un slepkavību? Mēs daudzreiz esam norādījuši, ka nav vajadzības iet tūkstošiem jūdžu, lai atrastu mieru!" Laikraksta noraidošo nostāju pret Džonsona ierosinātajām miera sarunām pārraidījusi arī oficiālā Ziemeļvietnamas ziņu aģentūra.

Abu kaŗojošo pušu miera „centieni" atgādina divus apskurbušus vīrus, kuŗi, turoties pie laternas staba, soļo tam apkārt, bet uz priekšu netiek, tikai ieminot ap stabu grāvi, kas kļūst arvien dziļāks. Hanoja vēlas amerikāņu izvākšanos no Dienvidvietnamas, lai komūnistiem tajā būtu brīvas rokas, bet Džonsons sapņo par romantiskām miera sarunām „uz neitrāla kuģa neitrālos ūdeņos", kā Franklīna Rūzvelta un Vinstona Čērčila laikā. Ja arī šādas sarunas ar komūnistu emisāriem tiešām notiktu, kā to romantiski iecerējis pašreizējais nelaiķa Rūzvelta krēsla lietotājs, kāda nozīme būtu komūnistu solījumiem un viņu svinīgi parakstītajām deklarācijām? Šķiet, ka ietiepīgie Hanojas sarkanie vadoņi, stūrgalvīgi noraidot amerikāņu miera piedāvājumus, izdara lielu politisku kļūdu, kuŗu nekad nebūtu pielaiduši viltīgie Staļina tipa komūnisti, sekojot vecajai devīzei, ka mērķis attaisno līdzekļus.

Dienvidvietnama būs droša tik ilgi, kamēr tajā atradīsies amerikāņu kaŗaspēka vienības. Tas nevar būt nezināms arī ASV politiskajiem vadītājiem, it sevišķi militārajai vadībai un Pentagonam, kas prasa Vietnamas kaŗa izbeigšanu ņe ar Atlantijas chartas tipa svinīgām deklarācijām un solījumiem, bet ieroču varu. Kaŗavīru valoda ir atklāta un taisna, politika meklē apkārtceļus — jā, arī tūkstošiem jūdžu tālus, neitrālus kuģus un ūdeņus, lai apklusinātu nepacietīgos miera prasītājus un nesekmīgos kaŗavīru morāles dragātājus, kamēr mieru būs izcīnījuši ieroči.

NACISTU MEDĪBĀS ARESTĒTI ŽĪDI

Rietumvācijas valdība arestējusi divus žīdus, kas „dzinuši pēdas" Heinricham Milleram, kādreizējam vācu „gestapo" priekšniekam, kas bijis palīgs pašam Himleram un nozudis no Hitlera bunkura Berlīnē dažas dienas pirms padomju iebrukuma. Minchenes cietumā ievietoti 39 g. v. Baruchs Šurs no Telavivas un 38 g. v. Daniels Gordons no Haifas. Viņi arestēti par ielaušanos Millera dzīvesbiedres (jeb tagad, varbūt, atraitnes) dzīvoklī Minchenē, cerēdami tur pārsteigt pašu Milleru vai iegūt vismaz tuvākus norādījumus, kas palīdzētu sadzīt tā pēdas tālākās cilvēku medībās. Par žīdu ļoti nopietno gatavošanos liecina pie viņiem atrastais fotoaparāts dokumentu pārfotografēšanai un īsviļņu raidītājs, lai sazinātos ar trešo personu ārpus dzīvokļu nama.

„Medības" bija noorganizējis centīgais nacistu meklētājs un pazīstamais „Tie, kas neaizmirst" vadītājs Simons Vīzentāls, kas jau agrāk ziņojis vācu iestādēm, ka Heinrichs Millers ir dzīvs un slēpjas, kaut oficiāli iestādījumi viņu sen uzskata par mirušu. Pēc iestāžu ziņām Millers nogalināts padomju uzbrukuma laikā Berlīnē un apglabāts turpat Neikelnes kapsētā, kuŗā ir arī marmora piemineklis ar Millera vārdu. Žīdi tomēr apšauba, ka apbedītais ir Millers, kuŗu uzskata par Adolfa Eichmana tuvāko līdzstrādnieku Hitlera varas laikā. Kā zināms, Eichmanu pēc nolaupīšanas Dienvidamerikā žīdi pārveda uz Izraēlu, kur viņu pēc turienes tiesas sprieduma pakāra. Sekoja latviešu pazīstamā lidotāja Herberta Cukura ievilināšana lamatās, piedāvājot viņam izdevīgu zemes pirkšanas darījumu ārpus apmešanās vietas Brazilijā. Kādā vientuļā vasarnīcā Cukuru cīņā ar gūstītājiem noslepkavoja.

Minchenes gadījumā abu apcietināto žīdu cilvēku laupītāju advokāts izteicies, ka Millera medības ir „privāta akcija", kuŗai nav nekāda sakara ar Izraēlas valdības uzdevumu. Viņi vēlējušies pārfotografēt ģimenes dokumentus, kuŗi palīdzētu Milleru sameklēt. Arī Izraēlas sūtniecība paskaidrojusi, ka abi apcietinātie nestrādā valdības uzdevumā, pat neapstiprināja, ka tie ir Izraēlas pilsoņi. Ja kaut kas tāds varējis notikt, tad pamatā esot „stingri personīga motīvācija". Minchenes policija pie apcietinātajiem tomēr atradusi Izraēlas pases uz Barucha Šura un Daniela Gordona vārdiem. Cilvēku mednieki pārliecināti, ka Heinrichs Millers ir dzīvs un slēpjas Ēģiptē, Bulgārijā, Albānijā vai pat Pad. savienībā... Pašreiz pēdas vedot uz Ēģipti. Arī Martina Bormana medības intensīvi turpinās, jo žīdi domā, ka arī viņš ir dzīvs un kaut kur slēpjas.

◉ Ziemeļvietnamas prezidents Hočimins apbalvots ar Ļeņina ordeni, augstāko Pad. sav. godazīmi. Hočimins, kas agrāk strādāja par kuģa puiku un vēlāk kūku cepēju, kļuva prezidents 1945. gadā un vadīja vietnamiešus cīņā par neatkarību no Francijas. Vājais bārdainais vadonis iesāka savu ilgo revolūcionāra karjēru 1919. gadā, kad ieradās Francijā un palīdzēja nodibināt franču komūnistisko kustību.

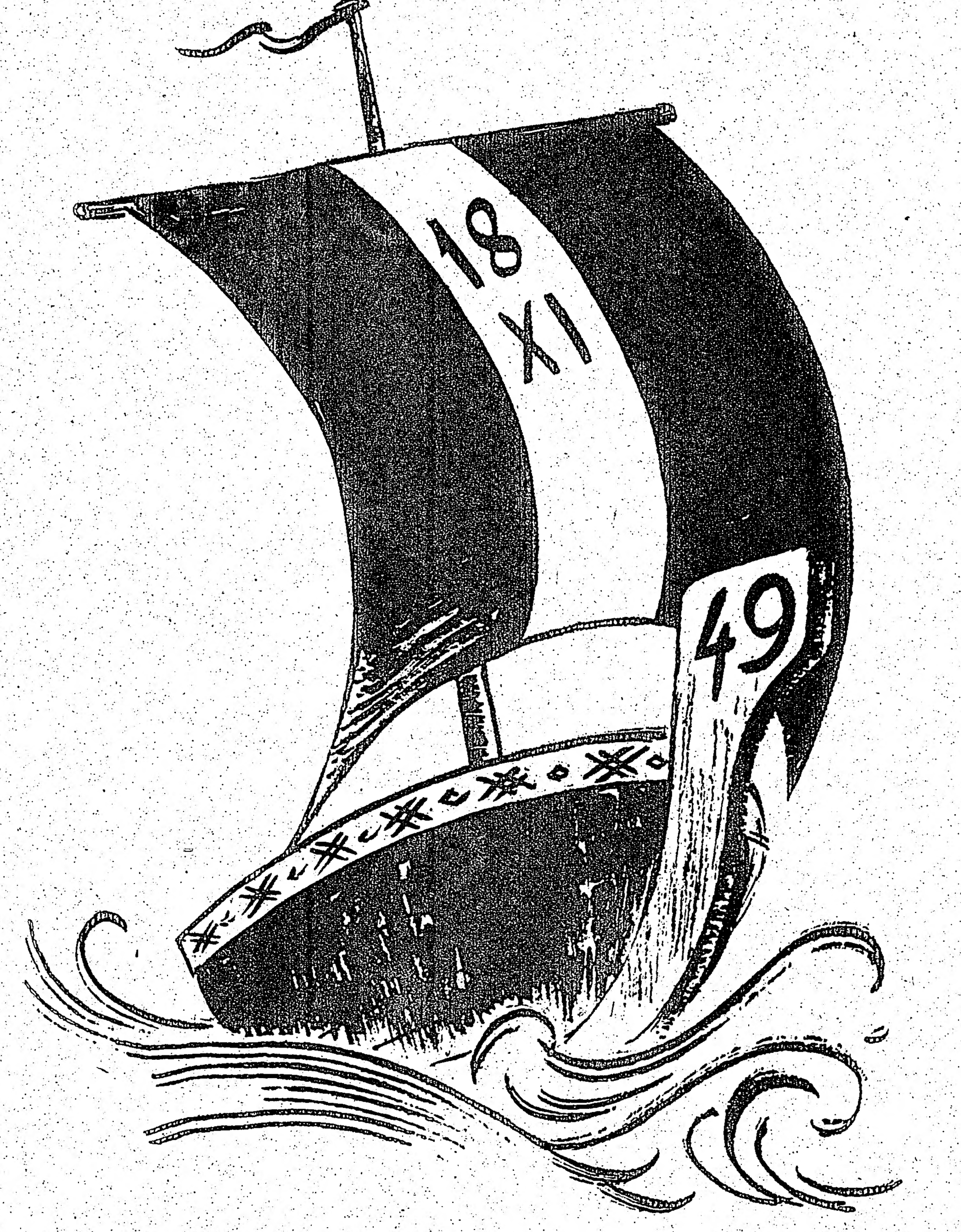

ED. KEISA 18. NOVEMBRA ZĪMĒJUMS

✝

Latviešu preses biedrības centrālās valdes priekšsēdis
redaktors
ĒRIKS RAISTERS
15. novembrī pēkšņi miris Ņujorkā.

Par draugu un kollēgu sēro

LATVIJA AMERIKĀ

Nacionālistu kustības pieaugšana Rietumvācijā

Rietumvācijas nacionāldemokratiskās partijas (NDP) gadskārtējais kongress, kuŗā piedalījās 1400 delegātu no visām partijas nodaļām un kuŗā izstrādātas politiskās vadlīnijas turpmākajam darbam, plaši atbalsojies ārzemēs. Jau vairākas dienas tam lielu vērību veltī arī Kanadas prese, dažiem komentātoriem runājot pat par nacionālsociālisma atdzimšanu Vācijā un Hitlera laikam līdzīgām sapulcēm. Liels uzsvars kongresā likts uz jauniem panākumiem nākošajās bundestāga vēlēšanās 1969. gadā, kad partija cer iegūt krietnu vietu skaitu.

Kad jaunievēlētais partijas vadītājs Ādolfs Tadens runāja par Vācijas vienības atjaunošanu, viņa sekotāji to uzņēma ar skaļām gavilēm un prieka saucieniem. Viņš deklarēja, ka nacionāldemokrati ir ceļā uz politisku varu, un kustība, kuŗa izraisījusies visas vācu tautas interesēs, nav vairs apturama. Tadens runāja arī par Vācijas robežām, kuŗās ietilpst Austrumu un Rietumvācija, Sudetija, Dienvidtirole un agrākie Vācijas apgabali aiz Oderas-Neisas līnijas, bet Austriju apzīmēja par „izdomājumu". Tadens uzsvēra, ka viņa partijas mērķis ir „izbeigt Vācijas kaunu, kas tai uzspiests pēc diviem pasaules kaŗiem."

Pēc Tadena runas plašajā hallē atskanēja — „Deutschland, Deutschland ueber alles", nodziedot arī himnā līdz šim svītrotās teksta daļas.

Runātāju skatuve bija dekorēta diviem lieliem sarkaniem karogiem ar vainagu un burtiem NPD vidū. Aizdomīgākie ārzemju komentātori piezīmē, ka Hitlera karogam šai vietā bijis aplis ar kāškrustu vidū.

Preses konferencē Tadens žurnālistiem paskaidroja, ka viņa partija 1969. gada vēlēšanās paredz iegūt 40 sēdekļu bundestāgā.

Pēc F. Tilena aizbīdīšanas no partijas vadības, aiz Tadena tagad stāv viss nacionāldemokratu partijas pavisam, vai pievienojomērenākajiem vai ru aizejot no partijas pavisam, vai pievienojoties tās majoritātei. Zīmīgi, ka nacionāldemokratu atmodinātam patriotismam ir zināma līdzība ar Francijas prezidenta Degolla aizstāvēto nacionālisma jēdzienu.

Brīvību Krievijai!

APVIENOTAJĀS NĀCIJĀS IZJAUKTA BOĻŠEVIKU REVOLŪCIJAS „SVĒTKU DIENAS" NOSKAŅA

Mūsu laikrakstā īsumā jau ziņots, ka 7. novembrī plkst. 11.09, komūnistiskās Polijas delegātam runājot par diskriminācijas izbeigšanu pret sievietēm, 12 baltkrievu emigranti pārtrauca Apvienoto nāciju sēdes gaitu, saucot: „Nost ar verdzību!"

Demonstranti pieder pie organizācijas Freedom for Russia, kuŗas centrs atrodas Bridžportā, Konektiketā. Tās priekšnieks ir Pēteris N. Kalipons no Stafordas, viņa vietnieks — Džordžs Federofs no Bruklinas. Grupā bija 7 vīrieši un 5 sievietes, kas paskaidroja, ka ir ASV pavalstnieki un pretkomūnistiski noskaņoti baltkrievi.

Viņi bija iegādājušies parastās apmeklētāju ieejas kartes Apvienoto nāciju ģenerālasamblejas 1596. plenārsēdei un apsēdušies publikai paredzētās galerijas 4. rindā. Kāda jauniete izlikās par slimu. Sargs palīdzēja viņai tikt līdz durvīm galerijas aizmugurē. Tā, laikam, bija norunāta zīme, jo citi grupas dalībnieki tai pašā brīdī atraisīja trīs pēdu platuma un 18 pēdu gaŗuma plakātu ar tekstu: „Brīvību Krievijai! Nost ar padomju verdzību!" Sargi viņus steidzīgi izraidīja, bet tie vēl paguva parādīt savu plakātu.

Tā kā pie Apvienoto nāciju ēkas ieejas pieprasa, lai visi apmeklētāji atstāj savus saiņus glabātuvē, tad sardzei nācās atbildēt par to, kā tik liela apmēra plakātu varēja slepus aizmānīt tai gaŗām. Izrādījās, ka tas gatavots no tik plāna materiāla, ka salocītu viegli var iebāzt kabatā.

Demonstrantus atlaida, piedraudot ar arestu, ja atkal atradīšot Apvienoto nāciju robežās.

Inta Paegle

VAI KĀRTA KAMBODŽAI?

Par Pad. savienības jauno sūtni Kambodžā iecelts Sergejs Kudrjacevs. Šī ziņa par 52 g. v. diplomāta jauno karjēru liek atcerēties to laiku Kanadā, kad še bija izveidojies plašs padomju spiegu tīkls, kas pēkšņi sabruka, kad 1946. gadā padomju šifra ierēdnis Igors Guzenko pārbēga uz Rietumiem un vēlāk kļuva galvenais apsūdzības liecinieks daudzajās spiegu prāvās Kanadā. Kudrjacevu uzskata par padomju spiegu galvu, kas otra pasaules kaŗa laikā vadījis spiegošanas tīklu Pad. savienības sūtniecībā Otavā.

◉ Anglijas valdība atkārtoti paziņojusi, ka izvāks savas militārās vienības no Ādenas un Dienvidarabijas. Ārlietu ministrs Dž. Brauns izteicies, ka tas nozīmē imperijas laikmeta beigas. Izvākšanās skars ap 5000 angļu kaŗavīru un 500 civilistu.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Ontario valdība nolēma ievērojamā mērā samazināt provinces skolu pārvalžu skaitu, 1000 pārvalžu vietā atstājot 100 un paplašinot to darbības aploku. Bez tam šīs pārvaldes pašas iekasēs nepieciešamos nodokļus un atbildēs tieši nodokļu maksātājiem par to izlietošanas veidu un lietderību. Pārmaiņām vēl nepieciešams apstiprinājums parlamentā, kas gaidāms tikai nākamā gadā.

☆ Dr. Gordons Merejs (Murray), Toronto General Hospital galvenais chirurgs, kuŗš pirmais Kanadā izdarījis nieŗu pārstādīšanas operāciju, konstruējis pirmo „mākslīgo nieri" Ziemeļamerikā un pirmais operēja t.s. „zilos zīdaiņus" (līdz šim fatāla iedzimta vaina) Kanadā, nule sekmīgi beidzis operāciju, kuŗu vēl nesen ieskatīja par neiespējamu. Pēc 7 gadu izmēģinājumiem ar trusīšiem viņš atradis iespēju atdot kustības iespējas paralītiķiem, kuŗi gadiem nespējuši kontrolēt nedz ķermeņa funkcijas, nedz muskuļus. Panākumus šo nelaimīgo ārstēšanā Dr. Merejs guvis, operējot mugurkaula nervus. Pētījumus atbalstījis J. P. Bikela fonds.